

**ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ О СТАЊУ ПОЉОПРИВРЕДЕ
У ФЕДЕРАЦИЈИ БиХ ЗА 2017.ГОДИНУ**

- З Е Л Е Н И И З В Ј Е Ш Т А Ј -

Сарајево, 2018. године

I. УВОД	3
II. УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА МИНИСТАРСТВА	5
-	
III. СЕКТОРСКА АНАЛИЗА – ПОЉОПРИВРЕДА	6
-	
A. ПРЕГЛЕД СТАЊА У БИЉНОЈ ПРОИЗВОДЊИ	9
A.1. Меркантилна производња	9
A.2. Сјеменска производња	22
A.3. Мјере земљишне политике	24
B. ПРЕГЛЕД СТАЊА У АНИМАЛНОЈ ПРОИЗВОДЊИ	31
B.1. Говедарство	31
B.2. Овчарство	38
B.3. Козарство	40
B.4. Свињогојство	41
B.5. Пчеларство	43
B.6. Перадарство	47
-	
B.7. Аквакултура	50
-	
IV. АНАЛИЗА СТАЊА У ПРЕХРАМБЕНОЈ ИНДУСТРИЈИ	53
-	
V. МЈЕРЕ НОВЧАНИХ ПОДРШКИ ПО МОДЕЛУ ПОТИЦАЈА ПРОИЗВОДЊИ	59
A. Новчане подршке у биљној производњи	59
B. Новчане подршке у анималној производњи	70
VI. ОСТАЛЕ ВРСТЕ НОВЧАНИХ ПОДРШКИ	78
VII. КОНТРОЛЕ НОВЧАНИХ ПОДРШКИ	84
VIII. РЕГИСТАР ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНСТАВА И РЕГИСТАР КЛИЈЕНАТА	85
IX. ПРЕПОРУКЕ	88

I. УВОД

Потенцијали пољопривредне производње у Федерацији Босне и Херцеговине, који се огледају у: повољним агроклиматским условима, квалитетним пољопривредним земљиштем, великом броју најразличитијих пољопривредних култура, традиционалним пољопривредним производима, квалитетом пољопривредних производа који су достигли врхунски ниво, великом броју аутохтоних и изворних производа, знању и труду пољопривредних произвођача, нису искориштени у потпуности.

У циљу презентовања достигнућа у овом сектору, а на основу члана 52. Закона о пољопривреди ("Службене новине Федерације БиХ" бр. 88/07, 4/10, 27/12 и 7/13), Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства (у даљем тексту: Министарство) израђује извјештај о стању пољопривреде у претходној календарској години под називом "Зелени извјештај".

Овај извјештај садржи оцјену стања и привредног положаја пољопривреде, те приједлог и начин провођења мјера пољопривредне политике у наредном периоду. Пољопривреда и прехранбена индустрија Федерације БиХ су веома важне са становишта друштвено-економског развоја наше земље. Важност сектора прије свега огледа се у његовом економском значају, односно релативно високом удјелу сектора у стварању бруто домаћег производа. Додатно, његова економска одрживост, способност за раст, омогућава извозне претпоставке у времену кризе и одређен економски раст, што чини пољопривредни сектор основним "стабилизатором" друштва и економије Федерације БиХ. Тренутно у нашој земљи, и условима у којима живимо, пољопривредна производња нуди реалне претпоставке за запошљавање становништва, поготово у руралним подручјима. У 2017. години наставио се процес либерализације тржишта по основу обавеза из споразума ЦЕФТА-е (земље чланице су се обавезале на даљу либерализацију и уклањање ванцаринских баријера у трговини) и Споразума о стабилизацији и придруживања са ЕУ.

Ови процеси су настали због потребе усклађивања са Заједничком пољопривредном политиком ЕУ и нашом законском регулативом, која се поред осталог огледа у потреби трансформације досадашње пољопривредне политике из једног модела (потницаја производњи) у мјере које се огледају у три ступа, а које садрже мјере тржишно-цјеновне политике, односно мјере директних плаћања (I ступ), структурне мјере и мјере политике руралног развоја (II ступ) и мјере везане за опће услуге у пољопривреди (III ступ).

Када су у питању директне подршке (I ступ) у оквиру Програма новчаних подршке за 2017. годину наставило се са примјеном Закона о новчаним подршкама у пољопривреди и руралном развоју Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, број 42/10), на основу којег су обухваћене подршке у склопу мјера потицања производње и плаћања у склопу мјера структурне политике.

Висина средстава одобрених Буџетом Федерације БиХ за 2017. годину Федералном министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства за субвенције приватним предузећима и предузетницима - потицај за пољопривреду нису била у складу са

чланом 3. став (2) Закона о новчаним подршкама у пољопривреди и руралном развоју (3-6% укупних прихода и примања Буџета Федерације БиХ), као ни Средњорочном стратегијом развоја пољопривредног сектора у Федерацији Босне и Херцеговине (2015.-2019.г.). Из тог разлога издвојена средства нису била довољна да се у Програм уведу подршке за све моделе из Закона о новчаним подршкама у пољопривреди и руралном развоју и производње из модела потицаја производњи, из Додатка II наведеног закона.

Поред тога, код израде Програма суочени смо били и са проблемом нереализованих захтјева и наслеђених дуговања која су приликом преузимања мандата овог сазива Владе Федерације БиХ износила цца 50 милиона КМ.

Пратећи реализацију новчаних подршки у пољопривреди у претходном периоду, уочен је низ потешкоћа везаних за процес аплицирања и обраде захтјева, како за пољопривреднике (клијенте), тако и за службенике општина, надлежних кантоналних министарстава као и Министарства. У циљу транспарентније расподеле одобрених средстава, контроле њиховог утрошка, као и препоруке Ревизије из претходног периода, Министарство се определијелило за израду софтвера (Апликацију за обраду новчаних подршки у пољопривреди), базираног на Регистру пољопривредних газдинстава и Регистру клијената који ће у Федерални платни систем увести системска рјешења уз већу ефикасност, ефективност и економичност као и транспарентност у обради захтјева и исплате новчаних подршки. Овај систем такођер омогућава израду различитих анализа, извјештаја као и мониторинг реализације прописаних мјера.

Имајући у виду напријед наведено, неопходно је било приступити изради новог Правилника који би на адекватан начин прописао начин и услове за остваривање права на новчану подршку по моделу потицаја производњи.

Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства је преко својих представника у радним групама активно судјеловало у изради и припреми за усвајање Стратешког плана руралног развоја БиХ 2018.-2021. године. Усвајање наведеног документа је био основни предуслов за укључивање сектора пољопривреде и руралног развоја БиХ у ЕУ Инструмент предприступне помоћи (IPA II).

На темељу Секторског планског документа који је у међувремену израђен, пољопривредни сектор у БиХ требао би имати на располагању око 61 милиона евра у наредне три године из фондова IPA II.

Усвајањем Стратегије креирали смо јединствени оквир који покрива све кључне мјере пољопривредне политике у БиХ на свим нивоима, те као такав представља платформу за међусобно усклађивање политика али и избегавање ситуација у којима се један те исти производ потиче по двије или више истовјетних основа. То је посебно присутно у Федерацији БиХ и сада имамо стратешки оквир који нам омогућава јасно сагледавање палете мјера пољопривредне политике, што је предуслов за њихово додјеливање поједином нивоу власти, чиме ћемо избећи било какво преклапање. Такођер су створене претпоставке за боље усклађивање мјера између ентитета и БД те испуњавање ЕУ препорука везаних за приближавање заједничкој пољопривредној политици ЕУ.

Управо су у току активности на изради Акцијског документа за IPA 2018. који представља детаљнију разраду Секторског планског документа и споменуте Стратегије, а у њему ће бити дефинирани приоритети, активности и расподјела око 30 милиона евра. Главнина средстава из IPA II за 2018. годину (око 16 милиона евра) требала би бити усмјерена у потпору инвестиционим пројектима за повећање конкурентности пољопривредних произвођача и субјеката који послују са храном у оквиру агроиндустрије (повећања објума производње, јачање производних капацитета и инфраструктуре, увођење стандарда квалитете, прилагођавање климатским пројектима, стављање у функцију и одрживо управљање пољопривредним земљиштем и сл. У ову категорију мјера припада и побољшање квалитета живота у руралним заједницама те институционално и административно јачање капацитета на свим нивоима власти за бржу интеграцију у ЕУ. Дио средстава намијењен је јачању институција одговорних за послове пољопривреде (око 4 милиона евра).

Преостали дио (око 10 милиона евра) намијењен је јачању институција и прилагођавању законодавства БиХ у областима сигурности хране, ветеринарства и заштите здравља биља ЕУ ACQUIS-у. Ово је врло важна област без чијег уређења нећемо моћи извозити наше пољопривредне и прехранбене производе на ЕУ тржиште. Важно је нагласити да у питање може доћи и извоз на тржишта на која сада успјешно извозимо из разлога што све земље непрестано повећају захтјеве према стандардима сигурности хране настојећи заштити своје потрошаче, али и производњу од било какве врсте здравствених ризика. Због тога је успостава система сигурности хране у БиХ постало важан приоритет, те је као приоритет уграђено и у IPA II.

Министарство је успјело уврстити Програм руралног развоја Федерације БиХ у Програм јавних инвестиција Федерације БиХ 2018.-2020., чиме су створени предуслови за осигуравање кредитних средстава за финансирање пројеката у оквиру мјера руралног развоја у Федерацији БиХ. Сада Федерално министарство финансија треба покренути процедуру вањског задужења на Влади Федерације БиХ након чега кредитни споразум треба бити прихваћен од стране Парламента Федерације БиХ.

II. УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА ФЕДЕРАЛНОГ МИНИСТАРСТВА ПОЉОПРИВРЕДЕ, ВОДОПРИВРЕДЕ И ШУМАРСТВА

Послови из дјелокруга Министарства врше се у оквиру организационих јединица које су образоване као основне организационе јединице којих у Министарству има 13 и то:

1. Кабинет министра;
2. Сектор за пољопривреду и прехранбену индустрију;
3. Сектор за рурални развој и пољопривредне савјетодавне службе;
4. Сектор за пољопривредна плаћања;
5. Сектор за ветеринарство;
6. Сектор за воде;
7. Сектор за шумарство и ловство;
8. Сектор за управљање пројектима;
9. Сектор за финансије и рачуноводство;
10. Сектор за правне, кадровске и опће послове;
11. Сектор за информатичке системе;
12. Јединица за интерну ревизију;
13. Федерална управа за шумарство (ФУШ)

У Министарству је систематизовано 145 радних мјеста, а попуњено 94. За извршење послова и задатка из надлежности пољопривреде и прехранбене индустрије, руралног развоја и плаћања је систематизирано 45, а запослено 34 службеника. У Сектору за пољопривреду и прехранбену индустрију је систематизовано 21, а запослено 18 државних службеника, у Сектору за рурални развој и пољопривредне савјетодавне службе систематизовано је 9 радних мјеста, а попуњено 7, док је у Сектору за пољопривредна плаћања систематизовано 15 радних мјеста од тога попуњено 8 радних мјеста.

У земљама окружења, пољопривреди као важној грани привреде, дат је далеко већи значај него у Босни и Херцеговини, а самим тим и у Федерацији БиХ, што се огледа између осталог и бројем упослених службеника у овом сектору. Из наведеног се може закључити да се због недовољних административних капацитета у Федерацији БиХ доводи у питање провођење програмских активности Министарства као и даље испуњавање обавеза из ССП-а које су у њеној надлежности, стога је потребно пољопривредни сектор изузети од забране запошљавања нових службеника.

III. СЕКТОРСКА АНАЛИЗА - ПОЉОПРИВРЕДА

3.1. Стратешки циљеви и приоритети Министарства у складу са Средњорочном стратегијом развоја пољопривредног сектора у мандатном раздобљу 2015. – 2019. години су:

1. Развој пољопривреде и припадајућих сектора уз подизање техничко-технолошког нивоа, ефикасније коришћење расположивих ресурса, те уважавање захтјева модерних тржишта.
2. Осигурање услова за снажније генерирање стабилнијег дохотка у оквиру пољопривредног сектора и унапјеђење квалитета живота у руралним срединама.
3. Одрживо управљање природним ресурсима и прилагођавање пољопривреде климатским промјенама.
4. Прилагођавање институционално-законодавног оквира и пољопривредне политике са Заједничком пољопривредном политиком Европске уније (ЦАП ЕУ) уз уважавање степена развијености пољопривредног сектора Ф БиХ.

3.2. Програм рада Министарства

Програм рада Министарства за 2017. годину конципиран је на реализацији стратешких циљева, подциљева, приоритета и мјера кроз дефинисање и провођење стратегија, политика, закона и других прописа из надлежности Министарства, те усаглашавање истих са правном стечвином ЕУ и другим међународним споразумима и обавезама закљученим од стране БиХ, у блиској сарадњи са владиним и невладиним партнерима, с циљем осигуравања одрживог развоја сектора пољопривреде, прехранбене индустрије, ветеринарства, шумарства и водoprивреде путем рационалног коришћења и заштите природних ресурса, подршке произвођачима и развоја руралних подручја.

Програмске активности наведеног стратешког циља 1 су посебно усмјерене на реализацију следећих оперативних циљева и то:

- Убрзавање преузимања ACQUIS-а – (правни оквир у области пољопривреде ускладити са ЕУ стандардима - израда закона);
- Смањивање разлика у условима пословања у односу на земље региона;
- Повећање бројности и квалитета сточног фонда;
- Јачање препознатљивости пољопривредних и прехранбених производа на домаћем и интернационалном тржишту;
- Регулаторно-организационо, материјално-финансијско, персонално и стручно јачање пољопривредног савјетодавства;
- Унапјеђење господарења и уређења пољопривредног земљишта; (заштита здравља биља, реализација Акционих планова и израда извјештаја);
- Рурални развој (програм, пројекти и обуке).

3.3. Законска регулатива из области пољопривреде у Федерацији БиХ

- Закон о пољопривреди („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 88/07, 4/10, 27/12 и 7/13),
- Закон о новчаним подршкама у пољопривреди и руралном развоју („Службене новине Федерације БиХ“, број 42/10),
- Закон о сточарству („Службене новине Федерације БиХ“, број 66/13),
- Закон о слатководном рибарству („Службене новине Федерације БиХ“, број 64/04),
- Закон о пољопривредном земљишту („Службене новине Федерације БиХ“, број 52/09),
- Закон о заштити биља од болести и штеточина које угрожавају цијелу земљу ("Службени лист Р БиХ", бр. 2/92 и 13/94),
- Закон о сјемени и садном материјалу („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 55/01 и 31/14),
- Закон о пољопривредним савјетодавним службама („Службене новине Федерације БиХ“, број 66/13),
- Закон о вину („Службене новине Федерације БиХ“, број 55/12).
- Закон о пољопривредној органској производњи („Службене новине Федерације БиХ“, број 72/16).

Наведене законе прате подзаконски акти који су донесени на основу истих.

3.4. Усвојени законски и подзаконски акти у Федерацији БиХ у 2017. години

- Одлука о усвајању Програма утрошка средстава са критеријима расподеле средстава "Субвенција приватним предузећима и предузетницима – Поттицај за пољопривреду " из Буџета ФБИХ за 2016. годину („Службене новине Федерације БиХ“, бр 24/17 и 97/17) у даљем тексту Програм,
- Правилник о измјени Правилника о условима и начину остварења новчаних подршки по моделу осталих врста новчаних подршки у пољопривреди („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 90/17),
- Правилник о начину и условима остваривања новчаних подршки по моделу поттицаја производњи („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 32/17 и 55/17),
- Правилник о квалитету вина („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 14/17).

3.5. Федерални прописи који су били у поступку израде и доношења:

- Програм руралног развоја у Федерацији БиХ за период 2018.-2021.
- Закон о измјенама Закона о пољопривреди ФБИХ,

- Закон о измјенама и допунама Закона о новчаним подршкама у пољопривреди и руралном развоју,
- Закон о слатководном рибарству у Федерацији БиХ,
- Закон о измјенама и допунама Закона о пољопривредном земљишту.

3.6. Регистри који се воде у Сектору за пољопривреду и прехранбену индустрију

- Регистар пољопривредних газдинстава и Регистар клијената (РПГ и РК),
- Регистар лабораторија за контролу квалитета пољопривредног сјемена,
- Регистар произвођача пољопривредног сјемена, пресадница и мицелија јестивих и љековитих гљива,
- Регистар произвођача пољопривредног садног материјала,
- Регистар дорађивача пољопривредног сјемена,
- Регистар увозника пољопривредног сјемена, садног материјала, пресадница и мицелија јестивих и љековитих гљива,
- Регистар правних и физичких лица за промет фитофармацеутским средствима,
- Регистар дистрибутера и увозника минералних гнојива,
- Регистар минералних гнојива,
- Регистар произвођача, прерађивача, увозника и дистрибутера биљки, биљних производа и регулираних објеката (ФИТОРЕГИСТАР),
- Регистар узгајивача узгојно вриједних животиња,
- Регистар ергела,
- Регистар субјеката из области прехранбене и духанске индустрије.

A. ПРЕГЛЕД СТАЊА У БИЉНОЈ ПРОИЗВОДЊИ ЗА 2017. ГОДИНУ

Основни задатак савремене пољопривредне производње је постизање високих и квалитетних приноса гајених биљака. Тиме, с једне стране, пољопривредни произвођач остварује рентабилну производњу и добар доходак, а с друге стране то придонosi повећању укупног фонда хране која све више постаје стратегијска сировина данашњег свијета.

Кад се ради извјештај о прегледу стања у биљној производњи за 2017. годину на подручју Федерације БиХ, морамо констатирати да је ова година била изузетна у погледу временских прилика, које су један од доминантних фактора биљне производње. Изнимно ниске температуре и дуг сушни период одразило се на приносе и настале штете као посљедицу наведеног. На климу није могуће изравно утицати и она је један од ограничавајућих фактора у биљној производњи и постизању високих и стабилних приноса. Примјеном одговарајуће агротехнике могуће је до одређене границе ублажити поједине климатске факторе, на чему треба радити у наредном периоду.

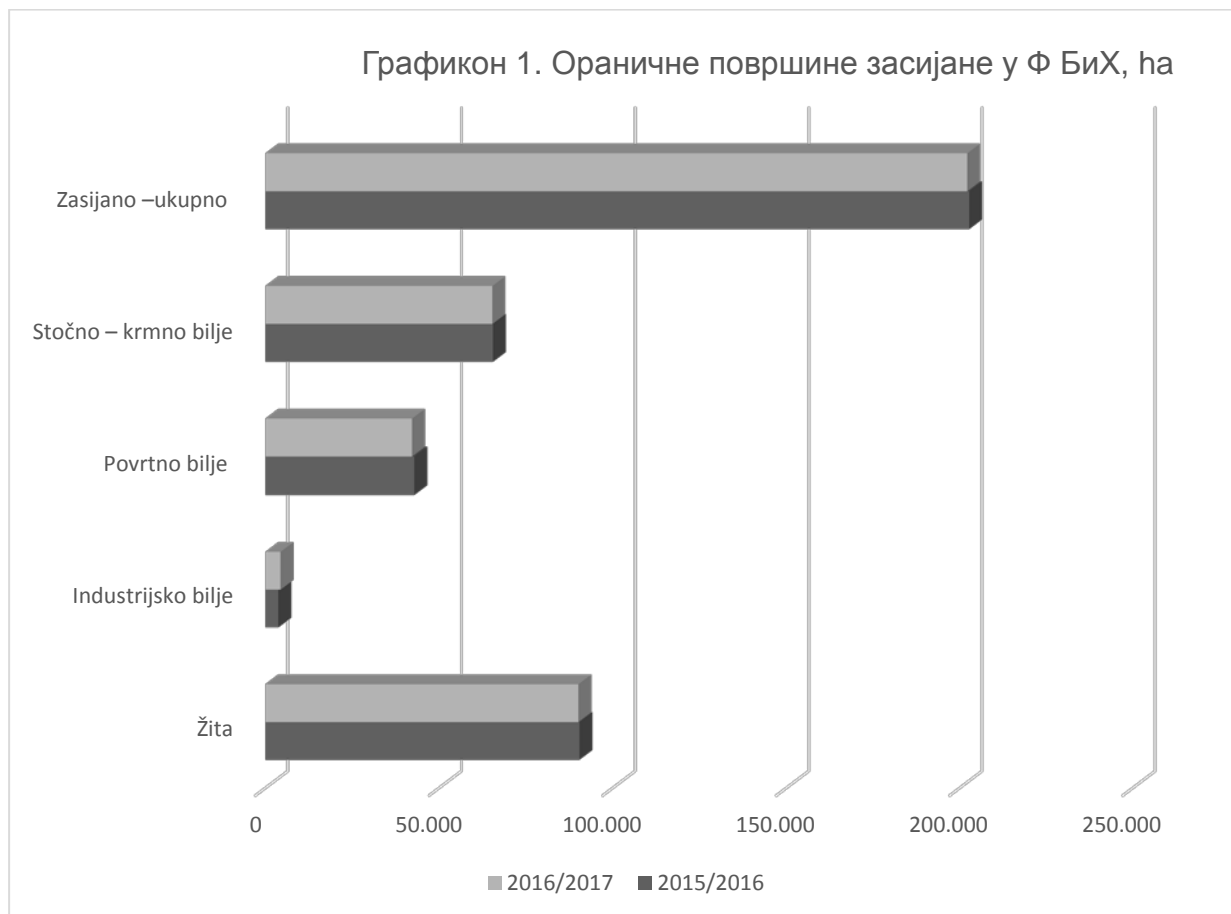
Земљиште је један од основних услова за бављење биљном производњом. Према доступним статистичким подацима из 2016. године, уз незнатне осцилације у протеклој деценији структура пољопривредних површина остала је приближно иста. У структури пољопривредног земљишта од укупно 1.181.000 ha, обрадиво земљиште заузима 747.000 ha или 63,2% (оранице-њиве и баште 428.000 ha, воћњаци 45.000 ha, виногради 5.000 ha, а ливаде 267.000 ha), а необрадиво 435.000 ha или 36,8% (пашњаци 432.000 ha и трстици и баре 2.000 ha).

Годишњи извјештај о стању биљне производње у претходној години ради се на основу сарадње са кантоналним министарствима надлежним за послове пољопривреде, Федералним заводом за статистику и осталим доступним службеним путем достављеним подацима и службеним изворима података за ове области.

ЗАСИЈАНА ОРАНИЧНА ПОВРШИНА

У периоду 2016/2017 године дошло је до смањења укупне засијане ораничне површине у јесењој и прољетној сјетви у односу на претходни временски период (2015/2016) за 0,3% што се може видјети из датог упоредног приказа засијаних површина у јесењој и прољетној сјетви у 2015/2016 и 2016/2017 и на графикону.

Посматрано по групама усјева у прољетној и јесењој сјетви, биљежи се смањење засијаних површина и то код жита за 0,4%, крмног биља за 0,3%, повртног биља за 1,6%, док код индустријског биља биљежимо увећање за 16,1% у односу на сјетву у 2015/2016 години.

Из датог прегледа сјетвене површине дате по културама, те на основу података садржаних у Табели 1. и представљеним у Графикону 2. се може закључити да је у периоду 2016./2017. дошло до повећање засијаних површина у односу на 2015./2016. годину. Посматрано по културама, повећање засијаних површина биљежимо код кукуруза-зрно за 2% и зоби за 3,8%, а смањење засијаних површина пшеницом 5%, јечмом 2,6%, дуваном 4,4%, кромпиром 0,7%, краставцем 12,4% и парадајзом 0,4%.

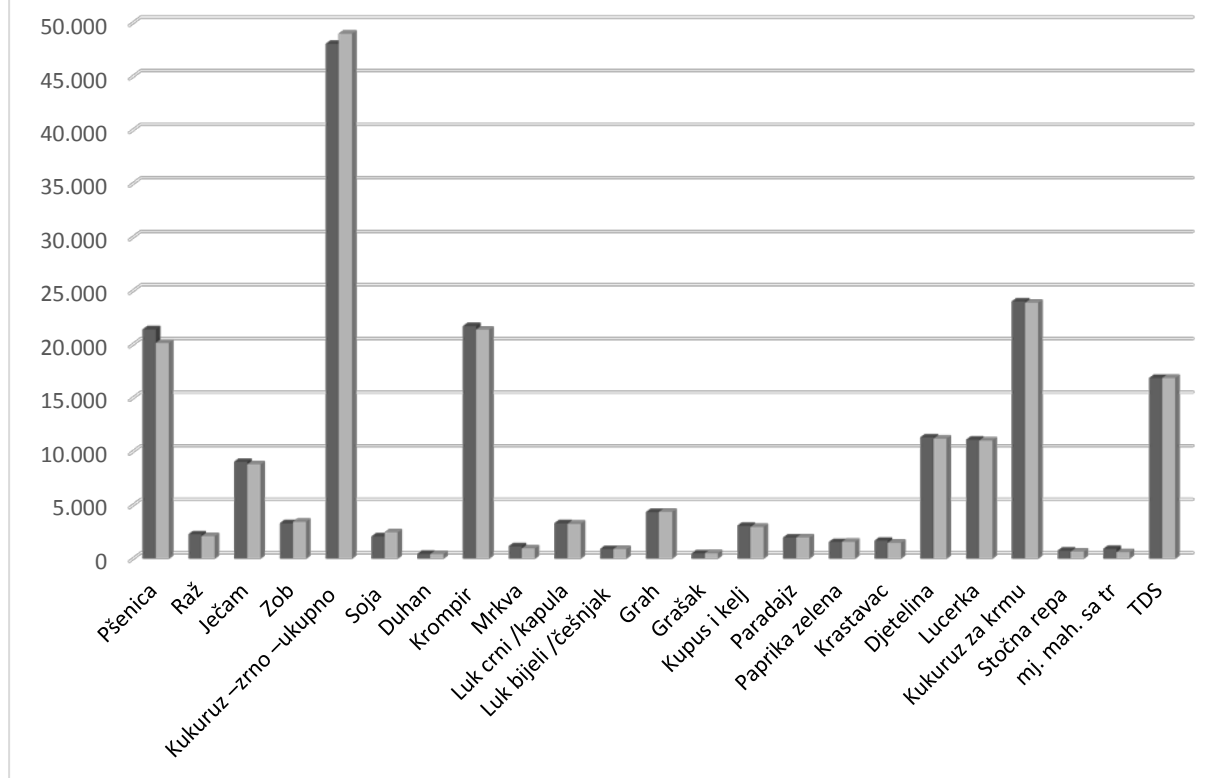
Табела 1. Преглед засијаних ораничних површина у Ф БиХ, ха

	2015/2016	2016/2017	Индекс
Жита	90.505	90.179	99,6
Индустријско биље	3.779	4.387	116,1
Повртно биље	42.943	42.250	98,4
Сточно – крмно биље	65.600	65.415	99,7
Засијано – укупно	202.827	202.231	99,7
Пшеница	21.408	20.141	95
Раж	2.281	2.110	92,5
Јечам	9.052	8.815	97,4
Зоб	3.324	3.450	103,8

Кукуруз –зрно	48.043	48.995	102
Соја	2.083	2.457	117,9
Дуван	458	438	95,6
Кромпир	21.708	21.381	98,5
Мрква	1.166	964	83
Лук црни /капула	3.321	3267	96,4
Лук бијели /чешњак	912	900	99
Граh	4353	4.372	100,4
Грaшaк	511	517	100,2
Купус и келъ	3.084	2.974	98,3
Парадајз	1.984	1.975	100,4
Паприка зелена	1.562	1.587	100,2
Краставац	1.694	1.484	87,6
Дјетелина	11.334	11.219	99
Луцерка	11.109	11.045	99,4
Кукуруз за крму	24.022	23.884	99,4
Сточна репа	758	673	89
Мј. Мах. Са тр.	931	609	65,4
ТДС	16.863	16.865	100

Извор: Федерални завод за статистику, Саопћења, подаци достављени од надлежних кантоналних органа и властити обрачун

Графикон 2. Преглед засијаних површина по културама у
ФБиХ, ха 2015./2016. и 2016./2017.

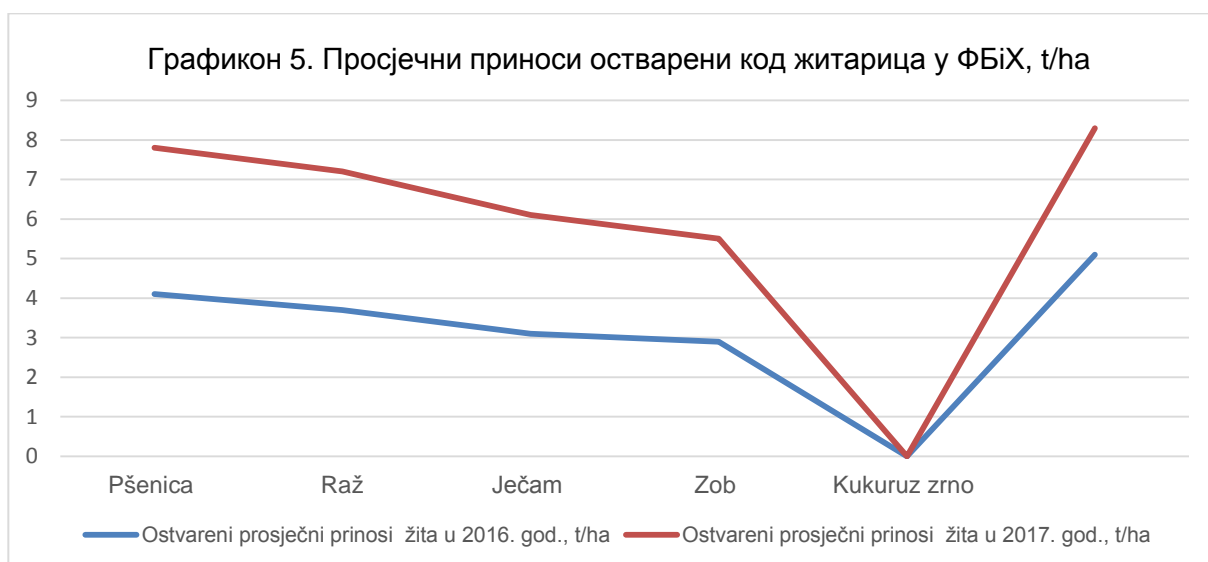
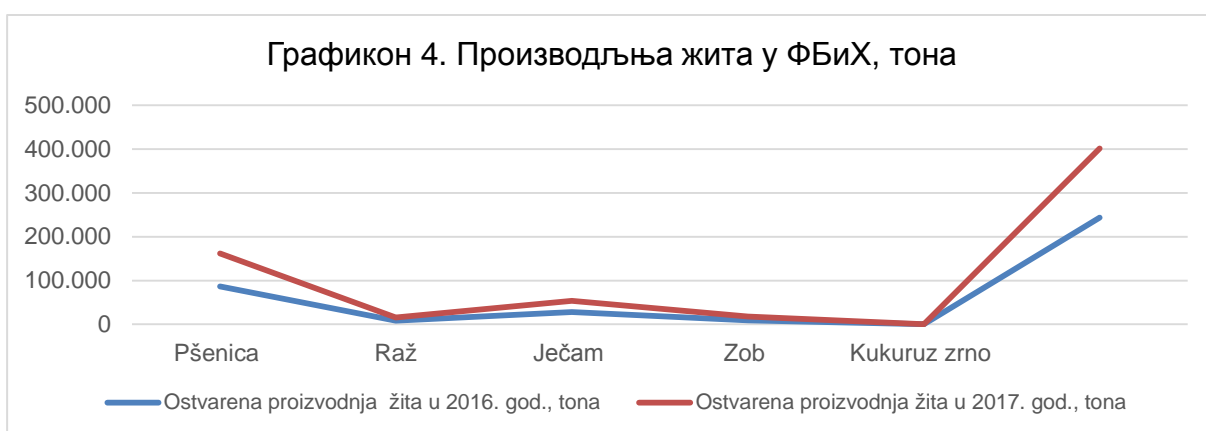
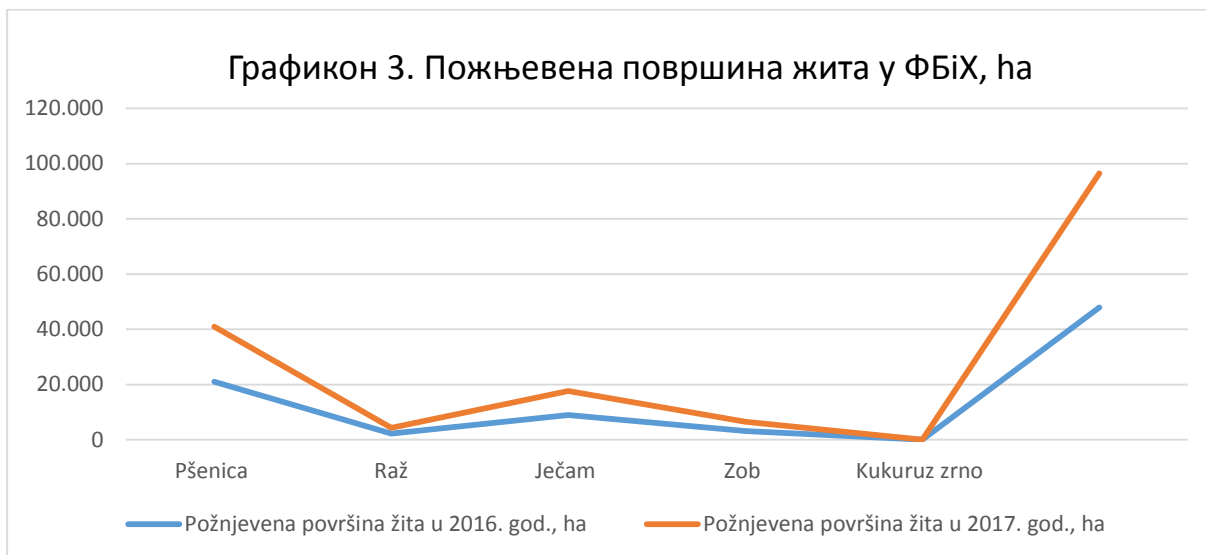

ОСТВАРЕНА ПРОИЗВОДЊА И ПРИНОСИ УСЈЕВА

У Федерацији Босне и Херцеговине остварени укупни приноси жита у 2017. години су мањи у односу на 2016. годину. Смањење произведених количина жита (пшеница, раж, јечам и зоб) узроковано оствареним просјечним приносима житарица по јединици површине који су нижи у односу на претходну годину због неповољних климатских услова.

Пшенице је произведено 75.059 тона што представља смањење укупне производње за 13,5 %, а остварени просјечни принос износио је 3,7 т/ха што представља смањење за 9,8% у односу на претходну годину. Просјечни принос у 2017. години је мањи и код ражи за 5,4%, јечма 3,3% и зоби за 10,3% у односу на претходну годину.

Преглед пожњевених површина, укупне производње и остварених просјечних приноса код житарица дат је у Графикону 3, 4 и 5.

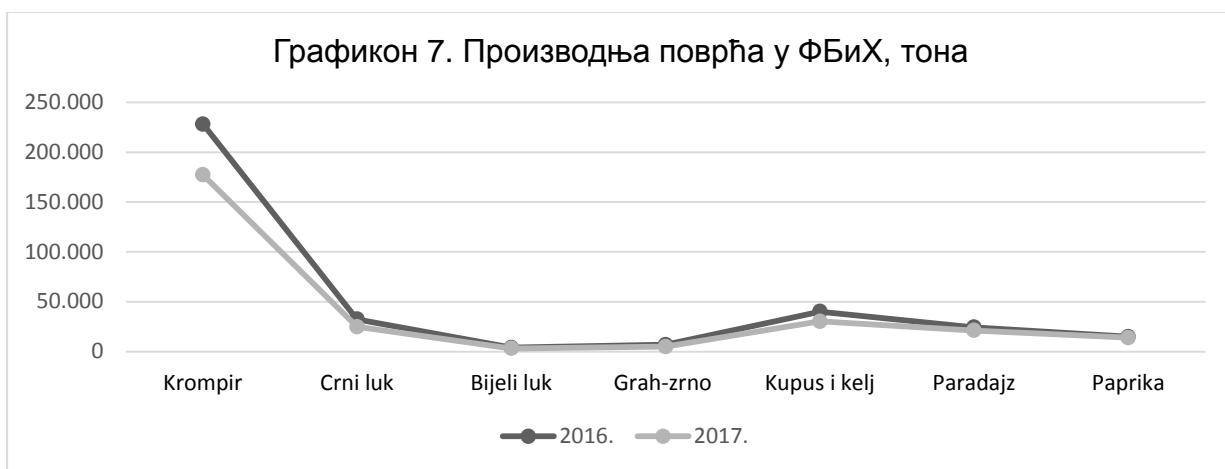
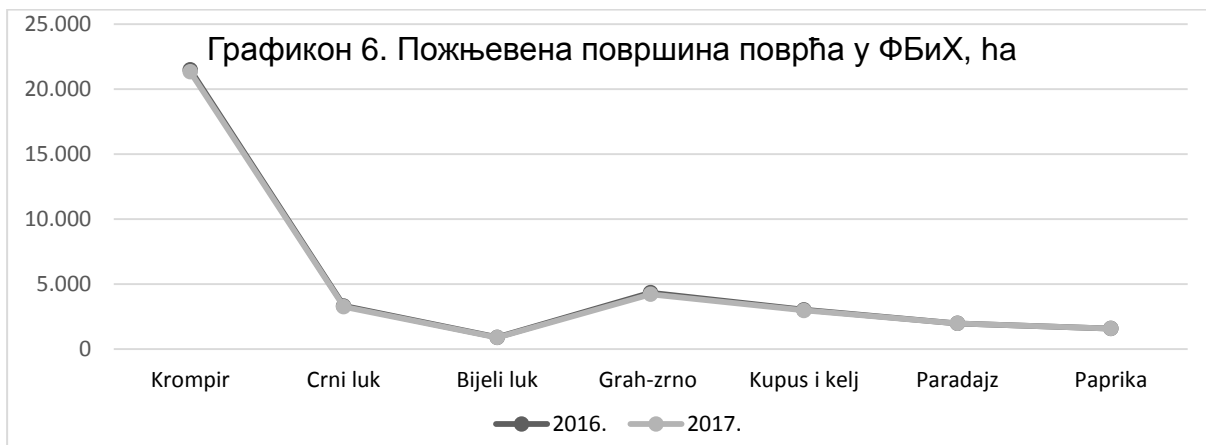
И код свих повртних култура се биљежи смањење укупно произведених количина и просјечних приноса, а код крмог биља пожњевене површине остају на истом нивоу с тим да биљежимо смањење просјечних приноса а самим тим и укупних приноса за 2017. годину у Федерацији Босне и Херцеговине.

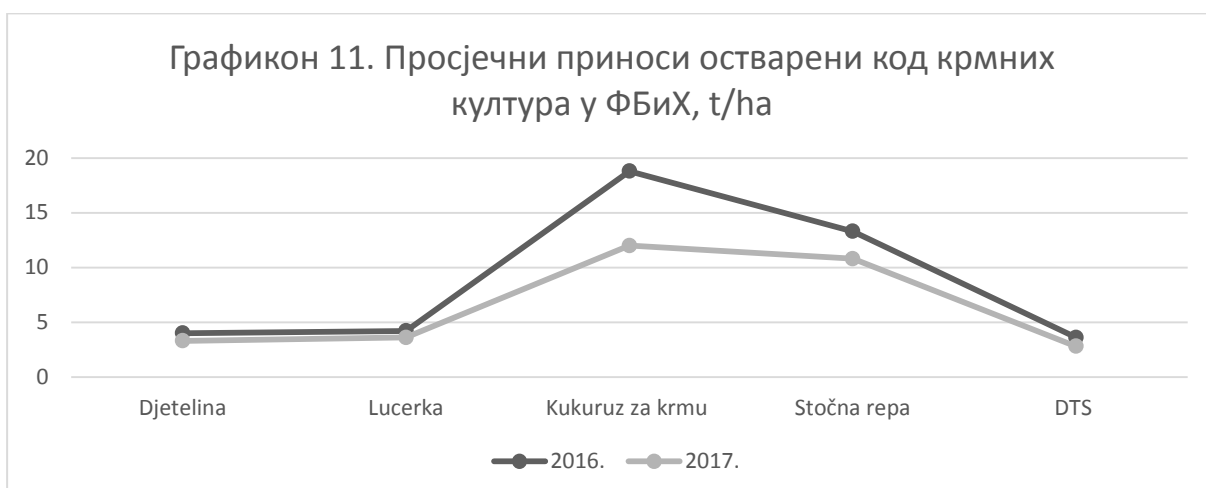
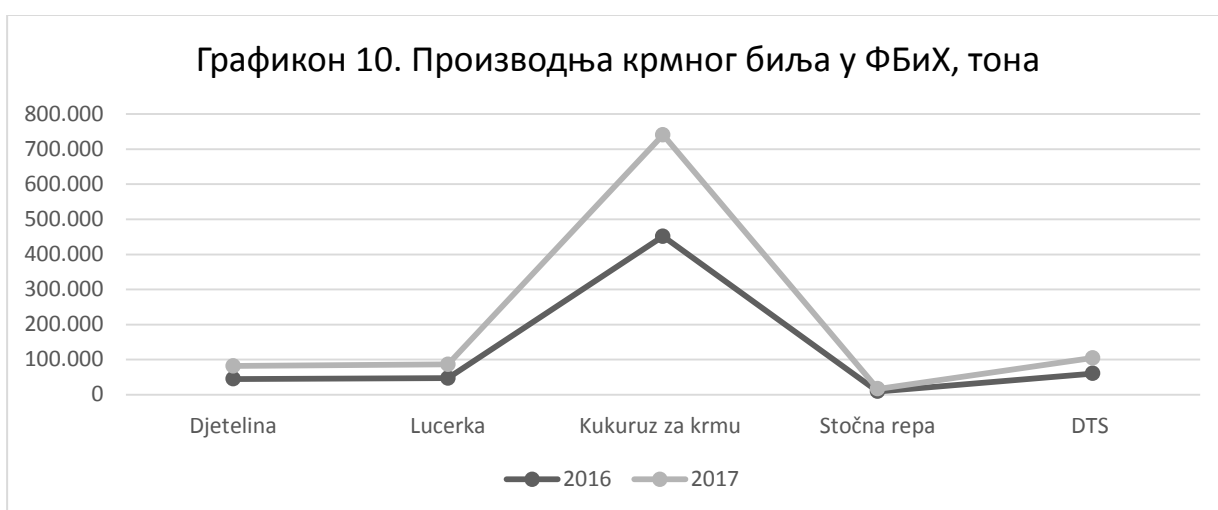
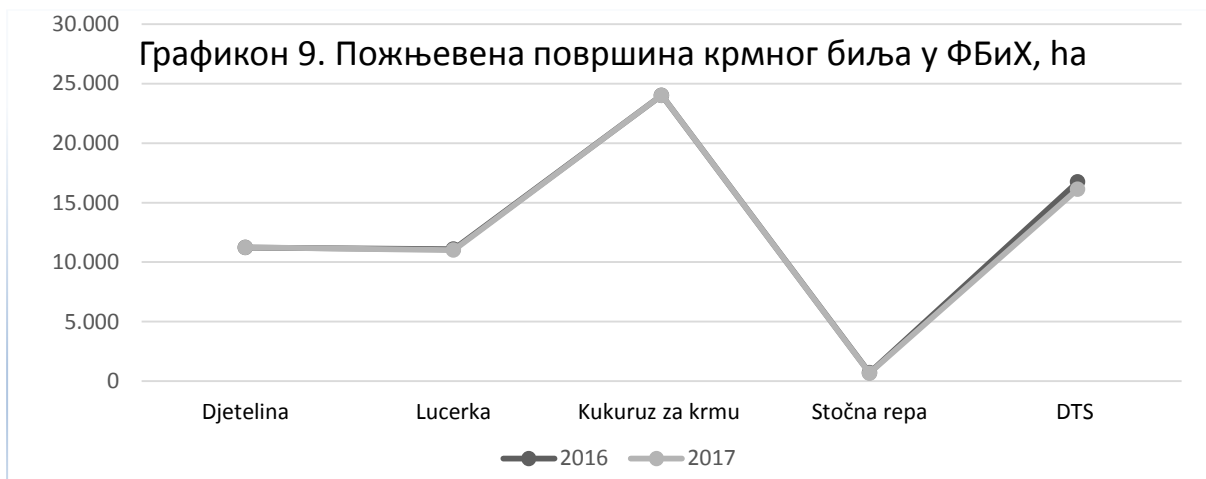
Преглед података о пожњевеним површинама, оствареним укупним приносима и производњи по јединици мјере код поврћа, дат је у Табели 2. и Графикону 6, 7 и 8, а преглед стања код производње крмног биља дат је у Табели 2. и Графикону 9, 10 и 11.

Табела 2. Преглед пожњевених површина, остварене производње и просјечних приноса у 2016. и 2017. години у ФБиХ

Усјев	Пожњевена површина, ha	Укупна производња, тона	t/ha	Пожњевена површина, ha	Укупна производња, тона	t/ha	Индекс-принос
Година	2016			2017			2017/16
Пшеница	21.058	86.732	4,1	19.946	75.059	3,7	86,5
Раж	2.256	8.363	3,7	2.104	7.294	3,5	87,2
Јечам	8953	27.939	3,1	8.736	25.812	3,0	92,4
Зоб	3.216	9.391	2,9	3.336	8.773	2,6	93,6
Кукуруз зрно	47.866	243.760	5,1	48.662	157.385	3,2	64,6
Кромпир	21.497	228.009	10,6	21.337	177.233	8,3	77,7
Црни лук	3.321	32.435	9,8	3.261	24.881	7,6	76,7
Бијели лук	910	4.123	4,6	900	3.340	3,7	81,0
Граx-зрно	4.346	7.064	1,6	4.215	5.061	1,2	71,6
Купус и келъ	3.029	40.180	13,3	2.980	30.365	10,2	75,6
Парадајз	1.982	24.499	12,4	1.975	21.347	10,8	87,1
Паприка	1.580	15.078	9,5	1.584	14.048	8,9	93,2
Дјетелина	11.224	44.916	4,0	11.237	36.785	3,3	81,9
Луцерка	11.089	47.063	4,2	11.014	39.270	3,6	83,4
Кукуруз за крму	24.021	451.151	18,8	24.021	289.417	12,0	64,1
Сточна репа	719	9.528	13,3	672	7.286	10,8	76,5
ДТС	16.743	60.270	3,6	16.127	44.525	2,8	73,9

Извор: Федерални завод за статистику, Саопћења, подаци достављени од надлежних кантоналних органа и властити обрачун

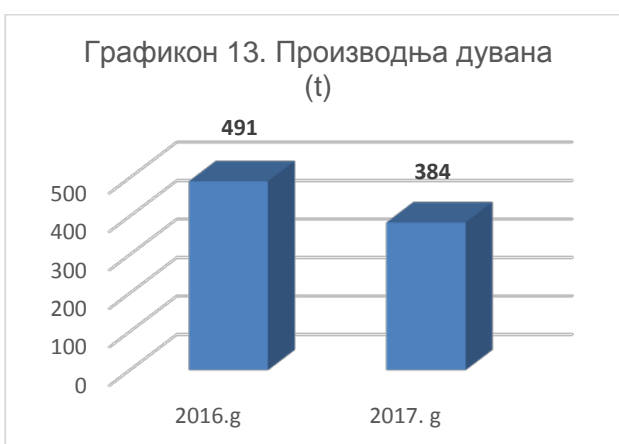
Преглед података о пожњевеним површинама за индустријско биље, те остварених укупних приноса и производње по јединици мјере, дат је у Табели 2.а, преглед остварене производње дат је у Графикону 12. и 13. На основу података из Табеле 2а, може се констатовати да је у Федерацији Босне и Херцеговине у 2017. години дошло је до значајног смањења просјечних приноса соје у односу на 2016. години, а самим тим укупне производње за 43%. Смањење је резултат и изузетно неповољних климатских услова у 2017. години у односу на претходну годину, а исто

можемо констатирати и код производње дувана гдје је дошло до смањења укупног приноса за 22%, жетвених површина за 6% и просјечних приноса за 8,2%.

Табела 2.а Преглед остварених приноса код усјева индустријског биља у ФБиХ у 2016. и 2017. години

Усјев	Пожњевена површина, ha	Укупна производња, тона	t/ha	Пожњевена површина, ha	Укупна производња, тона	t/ha	Принос индекс
	2016			2017			
Соја	2076	6.020	2,9	2.425	3.445	1,4	57
Дуван	453	491	1,1	433	384	0,9	78

Извор: Федерални завод за статистику, Саопћења, подаци достављени од надлежних кантоналних органа и властити обрачун

ПРОИЗВОДЊА ЛЕКОВИТОГ И АРОМАТИЧНОГ БИЉА

Кад говоримо о биљној производњи у последње вријеме не можемо а да не споменемо лековито и ароматично биље. Захваљујући експанзији садње смиља у Херцеговини, БиХ се позиционирала у сами врх земаља по извозу етеричног уља, а може се слободно уврстити међу највеће медитеранске произвођаче.

Производња лековитог и ароматичног биља има потенцијал да значајно допринесе развоју локалне економије, а прије свега руралних подручја.

Поремећаји на свјетском тржишту изравно су утицали на стагнацију у свим производњама па и овој производњи.

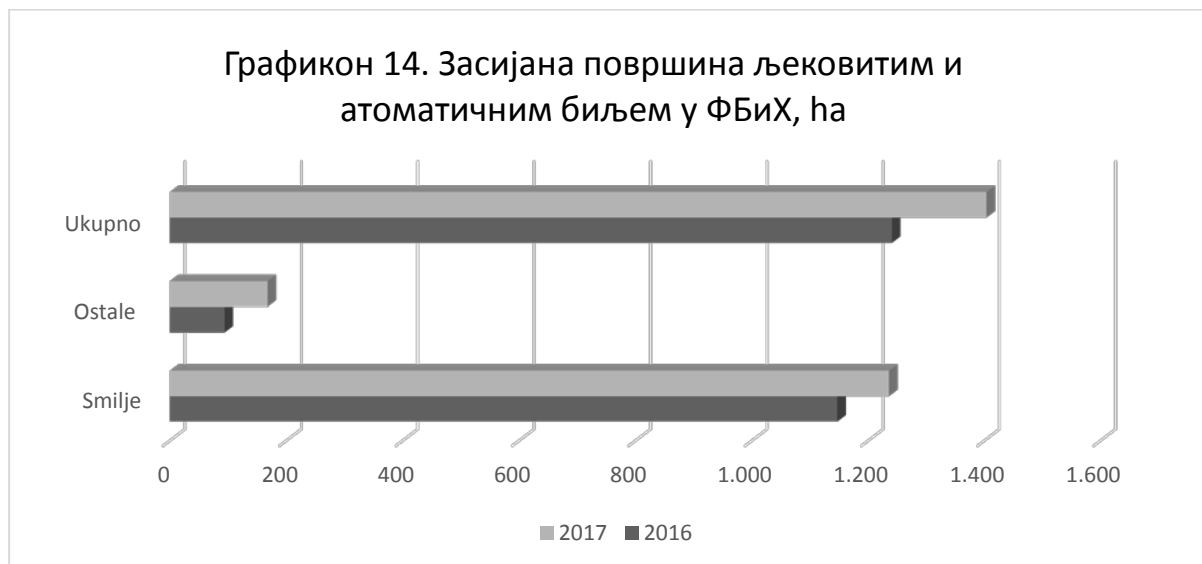
У Табели 3. су садржани подаци, који су представљени у Графикону 14. као приказ засађених површина лековитим и ароматичним биљем у 2016. и 2017. години, из које се може закључити да су у 2017. години засијане површине увећане за 8% у односу на претходну годину.

Табела 3. Преглед површина засијаних лековитим и ароматичним биљем у Ф БиХ, ha

Засијана површина (ha)

	2016	2017
Смиље	1.147	1.236
Остале	94	168
Укупно	1.241	1.404

Извор: Федерални завод за статистику, Саопћења, подаци достављени од надлежних кантоналних органа и властити обрачун

ВОЋАРСКА И ВИНОГРАДАРСКА ПРОИЗВОДЊА

Укупна производња и остварени приноси воћних врста у 2017. години у односу на претходну годину умањени су код скоро свих врста воћа, осим кајсије гдје биљежимо повећање за 28,8% остварених приноса.

Смањење укупне производње резултат је смањења просјечних приноса по мјерној јединици. Оваквом стању у области воћарства значајну улогу допринијели су неповољни климатски услови у појединим фенофазама развоја у односу на 2016. годину.

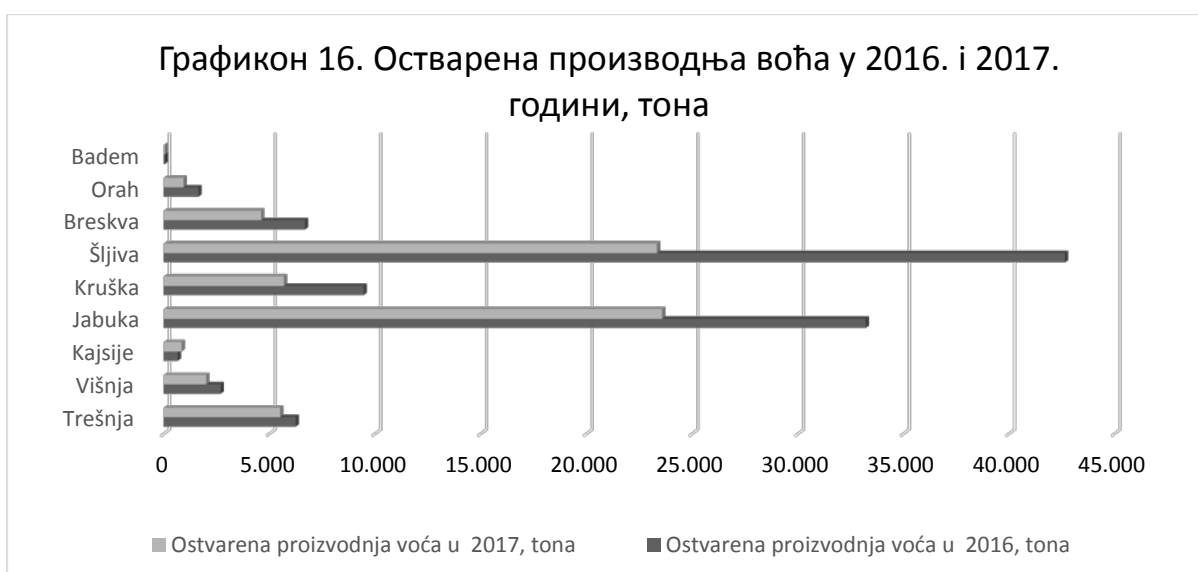
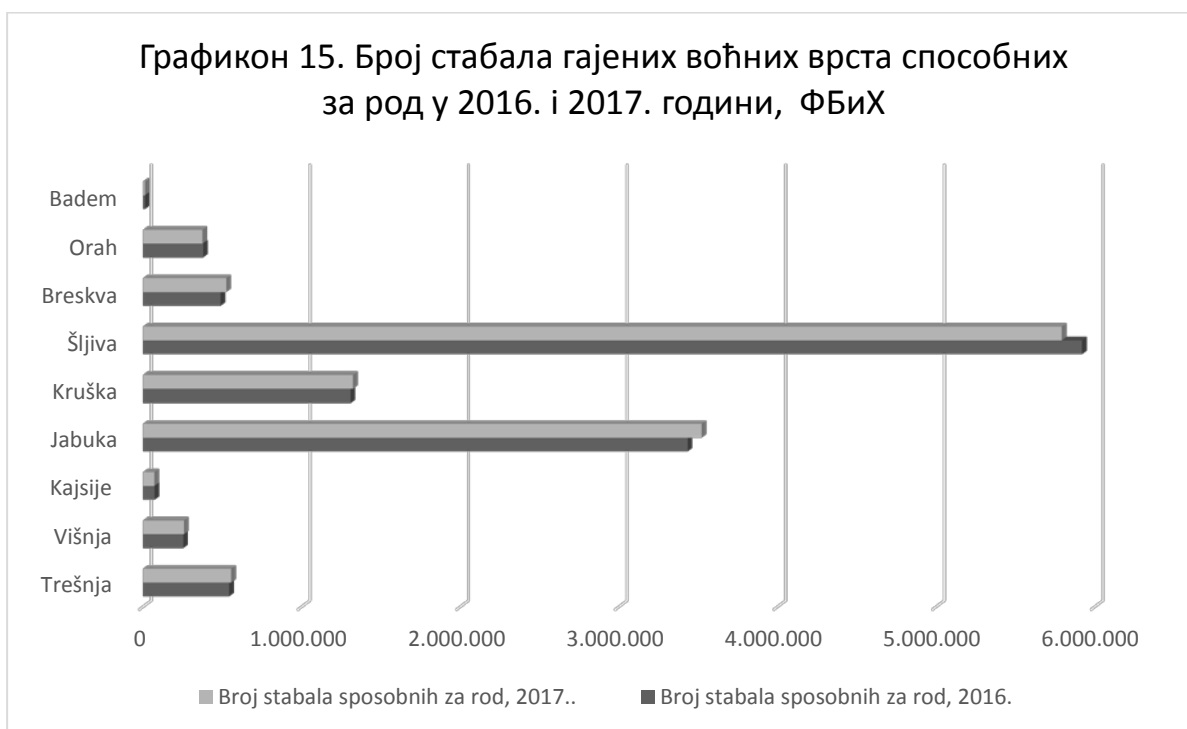
Подаци о броја родних стабала, остварене производње и постигнутих приноса најважнијих воћних култура у Федерацији БиХ дат је у Табели 4., а преглед броја стабала способних за род, остварене производње воћа и остварених просјечних приноса дат је Графикону 15. 16. и 17.

Табела 4. Преглед производње воћа у 2016. и 2017. години

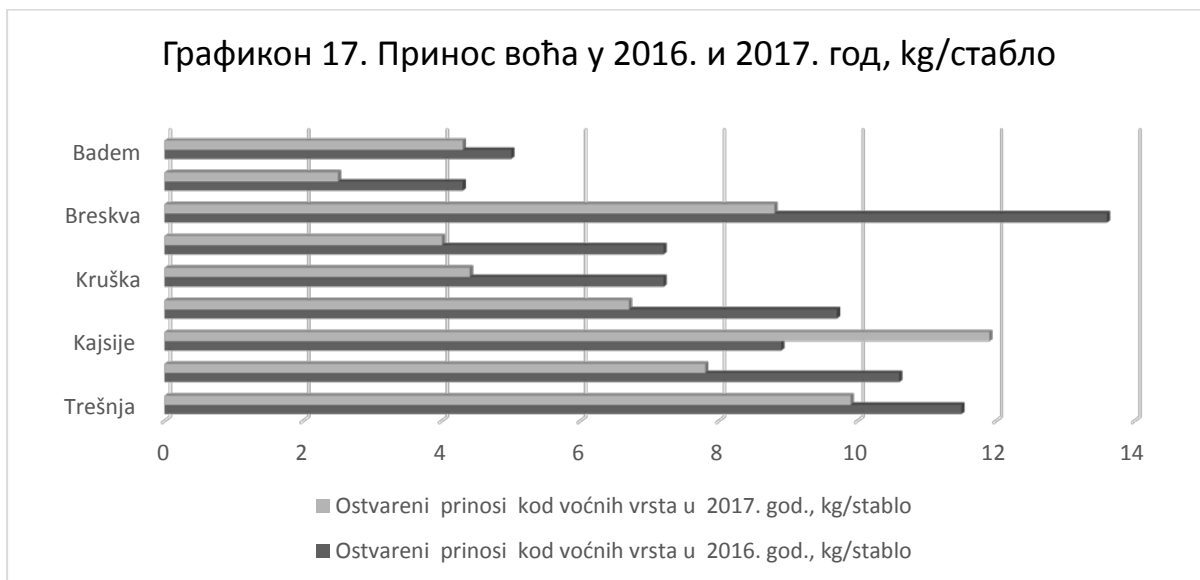
	Број стабала способних за род	Принос		Број стабала способних за род	Принос		Индекс
		Укупан принос, тона	kg/стабло		Укупан принос, тона	kg/стабло	
	2015			2017			17/16
Трешња	542.940	6.240	11,5	554.932	5.493	9,9	88
Вишња	253.411	2.682	10,6	257.393	2.005	7,8	74,8
Кајсије	72.693	649	8,9	70.378	836	11,9	128,8

Јабука	3.432.790	33.199	9,7	3.520.810	23.568	6,7	70,1
Крушка	1.308.157	9.439	7,2	1.322.738	5.675	4,4	60,1
Шљива	5.919.640	42.655	7,2	5.790.991	23.330	4,0	63,2
Бресква	488.773	6.671	13,6	524.144	4.607	8,8	69,1
Орах	378.448	1.639	4,3	373.627	924	2,5	56,4
Бадем	11.800	59	5,0	10.860	47	4,3	79,7

Извор: Федерални завод за статистику, Саопштења, подаци достављени од надлежних кантоналних органа и властити обрачун

Графикон 17. Принос воћа у 2016. и 2017. год, kg/стабло

Производња јагодастог и бобичастиг воћа

Због низа позитивних карактеристика јагодасто и бобичасто воће представља једну о највећих перспектива у будућем развоју воћарства на подручју Федерације БиХ. Оно што даје предност у односу на друге воћне врсте, сумира се кроз следеће: осигурава брз поврат уложених средстава, могућност производње у вансезонском периоду, плодови тражени на тржишту итд. У Табели 4а., садржани су подаци о пожњевеним површина јагодастог и бобичастиг воћа, из којих се види да у 2017. години имамо увећање површине под малињацима за 15%, у односу на 2016. године, док су остале врсте остале на разини прошлогодишњих, како што се може закључити и из Графикона 18, 19 и 20.

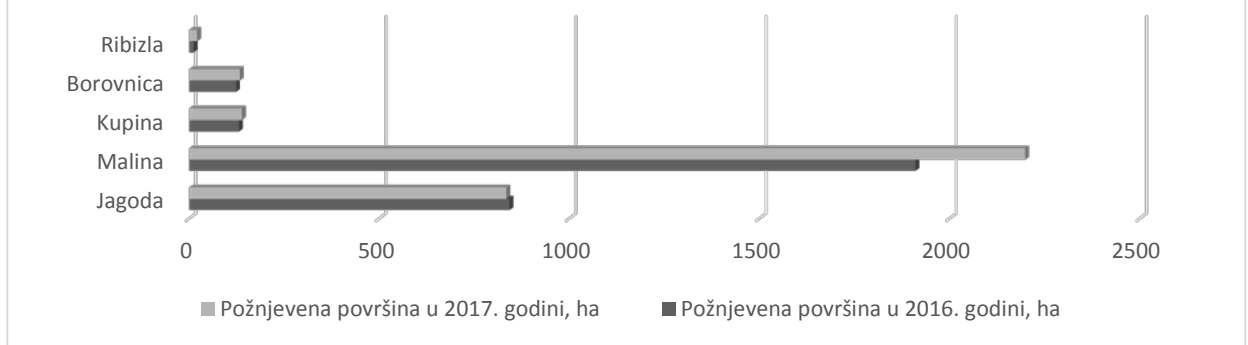
Климатски услови и у овој производњи су имали доминантан утицај на умањење просјечних а самим тим и укупних приноса односно остварене производње код јагодичастиг и бобичастиг воћа.

Табела 4а. Преглед површина јагодастог и бобичастиг воћа у 2016. и 2017. години.

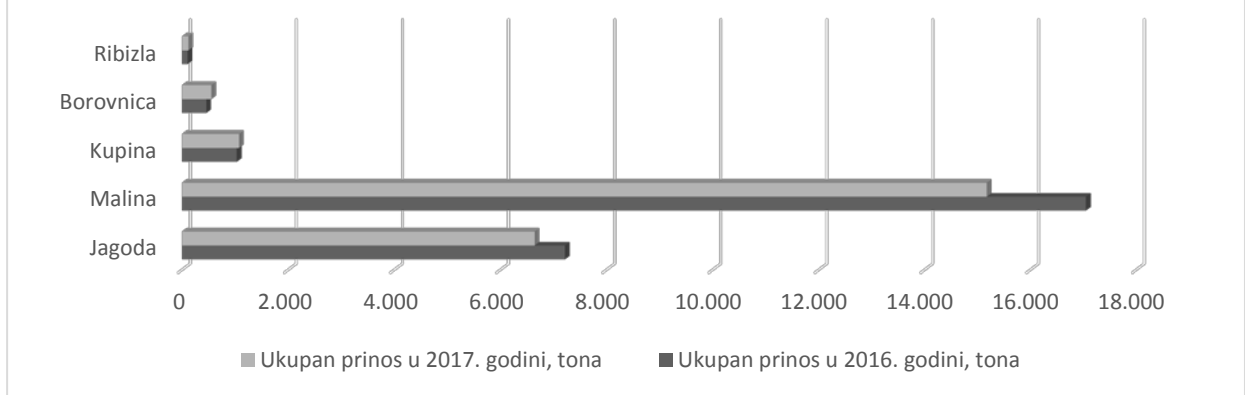
	Пожњевена површина, ha	Принос		Пожњевена површина, ha	Принос		Индекс
		Укупан принос, тона	Принос t/ha		Укупан принос, тона	Принос t/ha	
		2016			2017		17/16
Јагода	843	7.219	8,6	834	6.646	8,0	92
Малина	1.911	17.052	8,9	2.199	15.176	6,9	89
Купина	131	1.033	7,9	139	1.076	7,8	104
Боровница	124	457	3,7	133	553	4,1	121
Рибизла	12	105	8,5	21	121	5,8	115

Извор: Федерални завод за статистику, Саопћења, подаци достављени од надлежних кантоналних органа и властити обрачун

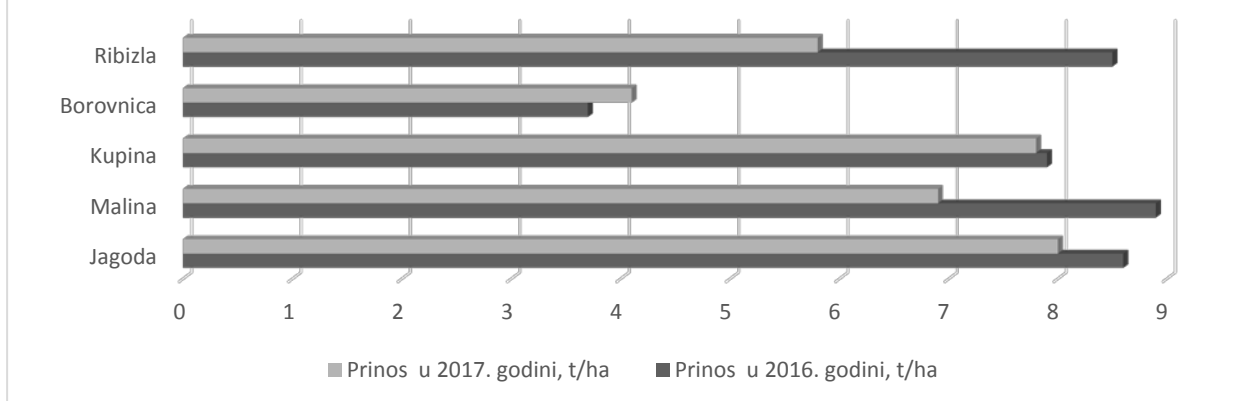
Графикон 18. Површине под јагодичастим и бобичастим воћем у 2016. и 2017. години, ха

Графикон 19. Остварена производња јагодичастог и бобичастог воћа у 2016. и 2017. години, тона

Графикон 20. Остварени принос, kg/стабло

Виноградарство

На основу анализе података о производњи грозђа у 2016. и 2017. години који су садржани у Табели 46. се може закључити да је дошло у 2017. години до повећања броја чокота способних за род за 6%, али и до значајног умањења укупно остварене производње грозђа за 25,5% у односу на 2016. годину. Овакво стање у виноградарској производњи је резултат касних прољетних ниских температура и дугог сушног периода.

Табела 4.б Преглед производње грожђа у 2016. и 2017. години

	Број чокота способних за род	Принос		Број чокота способних за род	Принос		Индекс
		Укупан принос, тона	kg/чокоту		Укупан принос, тона	kg/чокот	
		2016		2017		2017/2016	
Грожђе	13.636.050	32.993	2,4	14.475.899	24.567	1,7	74,5

Извор: Федерални завод за статистику, Саопћења, подаци достављени од надлежних кантоналних органа и властити обрачун

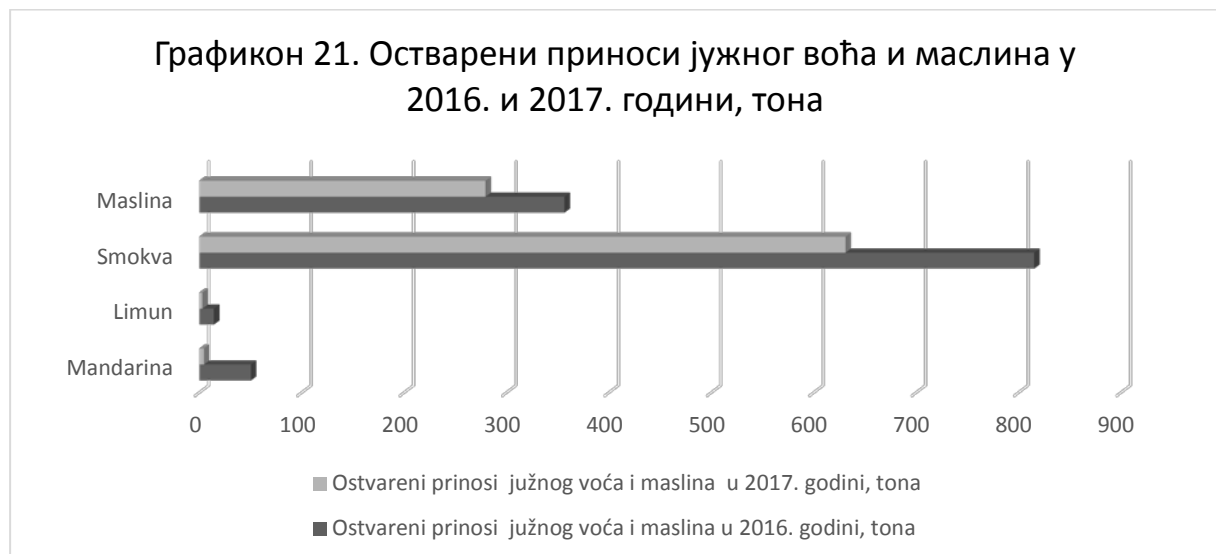
Стање у области производње јужног воћа и маслина у Федерацији Босне и Херцеговине према анализи података садржаних у Табели 4ц. и у Графикону 21. показују да се биљежи значајан пад обима производње ових врста воћа у 2017. години.

Табела 4ц. Преглед производње јужног воћа и маслина у 2016. и 2017. години

	Број стабала способних за род	Принос		Број стабала способних за род	Принос		Индекс
		Укупан принос, тона	kg/стабло		Укупан принос, тона	kg/стабло	
		2016		2017		2017/16	
Мандарина	3.250	50,3	15,5	3.250	4,4	1,3	8,7
Лимун	1.250	14,2	11,4	1.150	3,0	2,6	2,1
Смоква	71.990	815,2	11,3	71.720	631	8,8	77,4
Маслина	50.760	356,5	7,0	58.750	279,4	4,8	78,4

Извор: Федерални завод за статистику, Саопћења, подаци достављени од надлежних кантоналних органа и властити обрачун

Графикон 21. Остварени приноси јужног воћа и маслина у 2016. и 2017. години, тона

A.2. СЈЕМЕНСКА ПРОИЗВОДЊА У ФЕДЕРАЦИЈИ БИХ

Сјеменска производња у Федерацији БиХ биљежи раст у 2017. години посебно након дужег неповољног периода и то по сљедећим производњама: производња сјемена стрног жита је повећана на 2.499,8 тоне у односу на претходну годину када је производња износила 2.346,3 тона; производња сјеменског кромпира биљежи пад у посљедњем периоду (тренд у свим земљама у окружењу); производња садница дрвенастог воћа је задржана на нивоу претходних година.

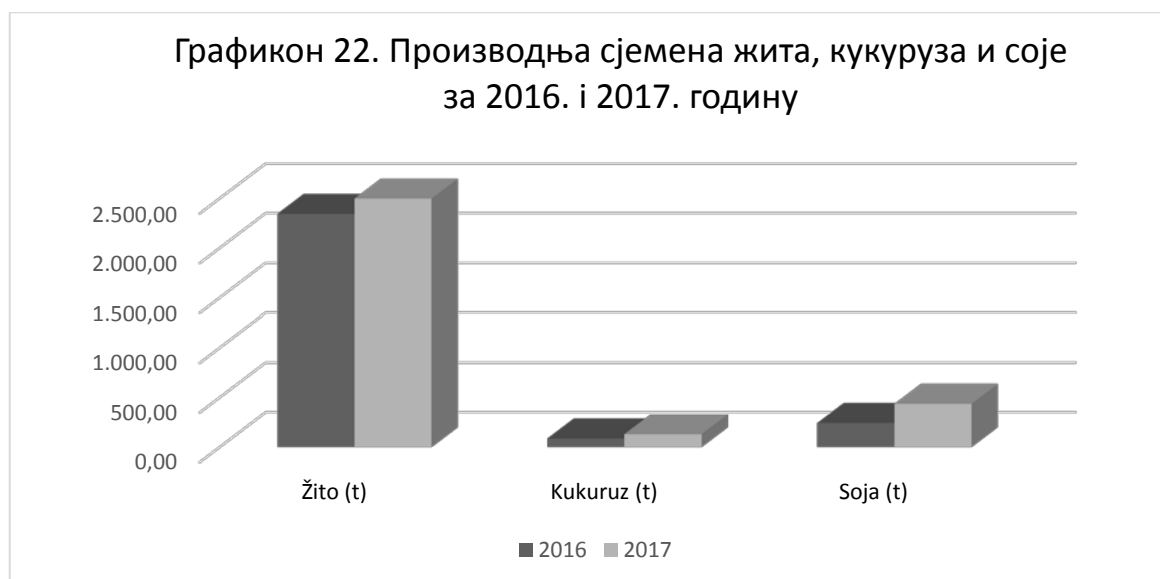
Код производње пресадница поврћа забиљежен је пад производње у односу на претходни период већином због проблема са пласманом поврћа на тржиште земаља ЕУ. Ова производња задовољава домаће потребе, а дијелом се и извози, тако да је Федерација БиХ у производњи пресадница поврћа постала лидер у овој регији, са произведеном количином у 2017. години од 10.205.711 ком пресадница поврћа, од чега је извезено на инострано тржиште 4.224.195 комада. Такођер можемо констатирати да је Федерација БиХ препознатљива по квалитету пресадница поврћа у земљама ЕУ.

Табела 5. Преглед производње сјемена, садног материјала пољопривредног биља и пресадница поврћа у периоду 2016.- 2017. година

Врста сјемена, сад. материјала и пресадница	2016.		2017.	
	Количина	Површина (ha)	Количина	Површина (ha)
Жито (t)	2.346,3	388,49	2.499,8	495,2
Кукуруз (t)	88	29	132,6	83,1
Соја (t)	244,4	97	437,4	277,4
Кромпир (t)	335,3	26,7	56,4	4,0
Дуван (kg)	1,8	0,06	0,54	0,06
Укупно	3.014,1	541,2	3.126,7	859,7
Пресаднице поврћа (ком)	13.441.292		10.205.529	
Дрвенасто воће (ком)	652.880		629.711	
Љековито и ароматично биље (ком)	2.110.529		4.606.212	
Јагодасто воће (ком)	3.658.106		4.112.850	

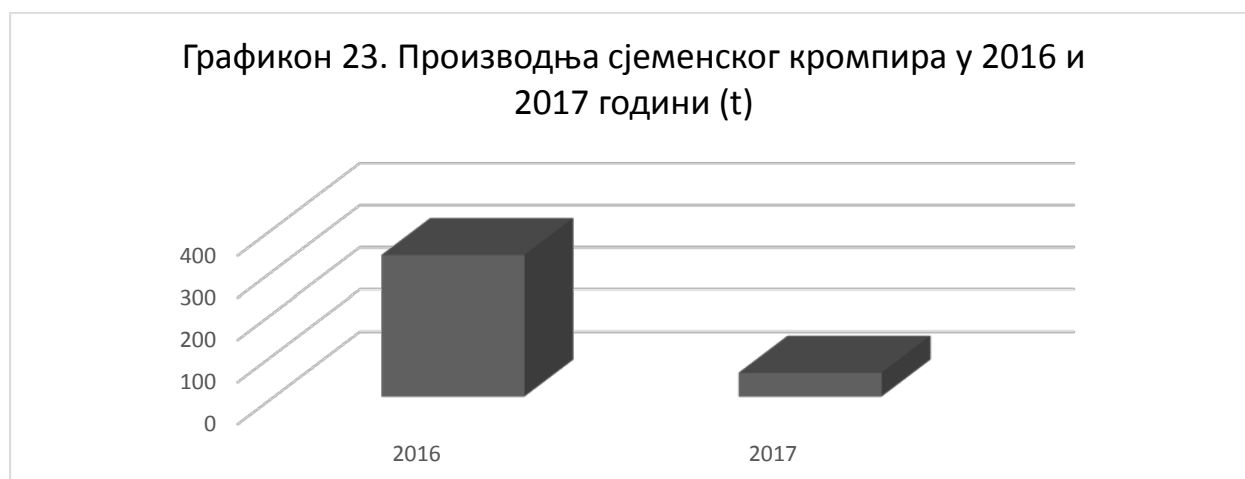
Винова лоза (ком) са подлогама	298.400	312.325
--------------------------------	---------	---------

Извор: Федерални завод за пољопривреду Сарајево, Федерални агромедитерански завод Мостар

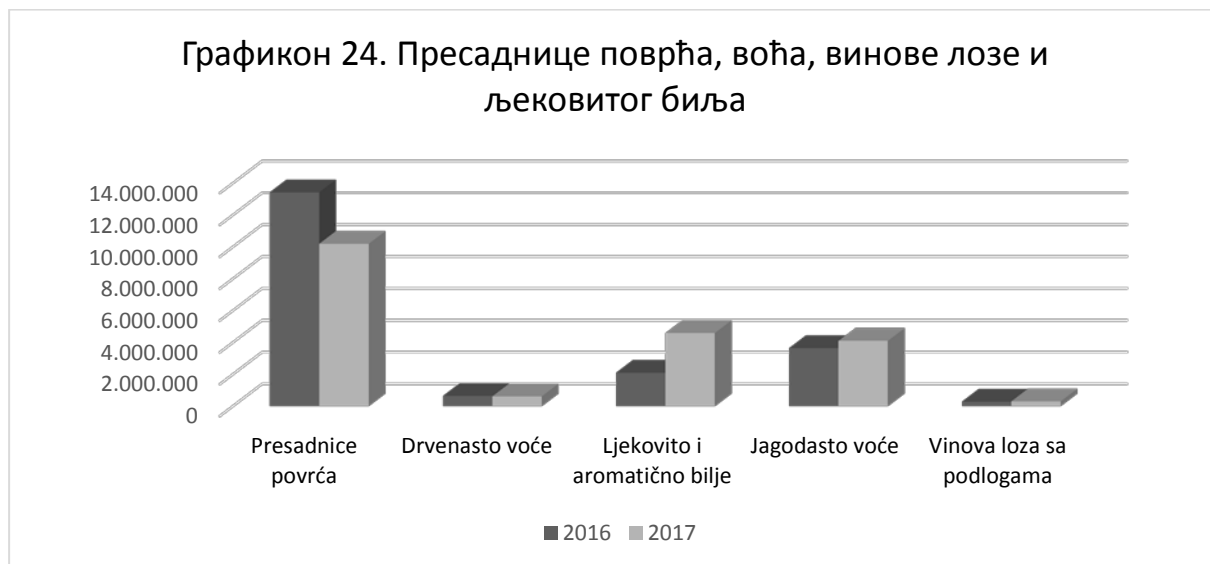
Производњом домаћег декларираниог сјемена смањује се потреба за увоз истог, а с друге стране омогућава домаћим произвођачима житарица да дођу до квалитетнијег и јефтинијег сјеменског материјала.

У 2017. години дошло је до повећања производње сјемена у односу на претходни период због повољних климатских прилика.

У табели и графикону засијане површине сјеменског кромпира у 2017. години у односу на претходну годину биљежи значајан пад. Ово смањење производње је забиљежено у свим земљама окружења а разлог је у веома ниској цијени кромпира из ЕУ.

Графикон 24. Пресаднице поврћа, воћа, винове лозе и љековитог биља

Из графикана и табеле горе видљиво је да је производња пресадница поврћа у паду у односу на претходни период, док је садни материјал на приближном нивоу прошлогодишње производње, а производња љековитог и ароматичног биља је у великом порасту.

А.3. МЈЕРЕ ЗЕМЉИШНЕ ПОЛИТИКЕ

Пољопривредно земљиште је природно богатство и необновљиви природни ресурс који је потребно користити на начин који највише одговара природним особинама земљишта и постојећим привредно економским и агротехничким условима.

Глобални трендови у овој области иду у смјеру повећања цијене хране и пољопривредног земљишта тако да се ради о добру које постаје један од кључних основа одрживог развоја сваке земље па тако и Федерације БиХ.

Улазак Босне и Херцеговине у Европску унију ће у великој мјери утицати на њену пољопривредну политику и политику управљања земљиштем. У циљу реформе пољопривредне политике, донесена је Средњорочна стратегија развоја пољопривредног сектора у Федерацији Босне и Херцеговине (2015.-2019.). Од осталих докумената у управљању пољопривредним земљиштем користе се: Стратегија газдовања пољопривредним земљиштем, Основе уређења земљишта-програм наводњавања и програм окрупњавања посједа у Федерацији БиХ, Пројекат вишенамјенског вредновања земљишта у Федерацији БиХ као и други документи који указују на потребу посвећивања посебне пажње газдовању основним ресурсом пољопривредне производње - пољопривредним земљиштем.

Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства и кантонална ресорна министарства дужна су водити евиденцију о пољопривредном земљишту у власништву државе. Кантонална министарства воде посебну евиденцију о пољопривредном земљишту које је дато у закуп, концесију или је промијенило намјену коришћења.

А.3.1. КОРИШЋЕЊЕ, УРЕЂЕЊЕ И РАСПОЛАГАЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНИМ ЗЕМЉИШТЕМ

У Федерацији БиХ коришћење, уређење и располагање пољопривредним земљиштем је обавезно вршити у складу са Законом о пољопривредном земљишту ("Службене новине Федерације БиХ", број 52/09).

Сагледавши све законске одредбе које су прописане о пољопривредном земљишту и достављеним траженим подацима за 2016. и 2017. годину од стране кантоналних министарстава задужених за имплементацију предметног Закона у доле наведеним табелама дат је преглед коришћења, уређења и располагања пољопривредним земљиштем:

КОРИШЋЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА

Табела 6. Преглед трајне промјене намјене пољопривредног земљишта по кантонима у 2016. и 2017. години

Кантон	2016			2017		
	Бр. инвеститора	Укупна површина (m ²)	Уплаћена средства (KM)	Бр. инвеститора	Укупна површина (m ²)	Уплаћена средства (KM)
УСК	805	475.740,25	951.625,95	490	328.964,12	571.332,07
ПК	24	9.080,60	18.327,09	29	113.788,99	445.265,61
ТК	52	90.870,00	388.541,56	49	112.975,00	383.867,38
ЗДК	459	335.012,31	610.713,62	430	240.608,80	526.683,02
БПК	24	52.912,00	45.735,00	11	4.381,00	3.942,00
СБК	228	144.248,00	155.102,64	145	79.817,68	103.247,22
ХНК	20	587.208,00	237.480,43	46	159.049,50	348.759,31
ЗХК	1	25,00	46,40	0	0,00	0,00
КС	88	22.205,85	62.501,90	80	23.676,72	73.282,40
К 10	3	1.399,17	3.859,26	1	19.121,00	2.359,00
УКУПНО	1.704	1.718.701,18	2.473.933,85	1.281	1.082.382,81	2.458.738,01

* Извор података: Ресорна кантонална министарства

У 2016. години укупан број инвеститора који су промијенили намјену пољопривредног земљишта износио је 1.704. Укупна површина којој је промијењена намјена пољопривредног земљишта износила је 1.718.701,18 м². Укупно уплаћена средства од промјене намјене износила су 2.473.933,85 KM.

У 2017. години укупан број инвеститора који су промијенили намјену пољопривредног земљишта износио је 1.281. Укупна површина којој је промијењена намјена пољопривредног земљишта износила је 1.082.382,81 м². Укупно уплаћена средства од промјене намјене износила су 2.458.738,01 KM.

У 2017. години у односу на 2016. годину да се закључити да је дошло до смањења броја инвеститора приликом промјене намјене пољопривредног земљишта и осјетног смањења укупне површине промјене намјене пољопривредног земљишта на подручју Федерације БиХ док је износ прикупљених средстава за ову намјену остао отприлике исти.

УРЕЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА

Табела 7. Преглед пројеката уређења и заштите пољопривредног земљишта по кантонима у 2016. и 2017. години

Кантон	2016		2017	
	Број пројеката	Урађена површина (ha)	Број пројеката	Урађена површина (ha)
УСК	0	0,00	0	0,00
ПК	0	0,00	0	0,00
ТК	0	0,00	0	0,00
ЗДК	31	15,70	4	2,50
БПК	0	0,00	0	0,00
СБК	0	0,00	0	0,00
ХНК	108	25,60	0	0,00
ЗХК	0	0,00	0	0,00
КС	0	0,00	3	1,88
К 10	0	0,00	0	0,00
УКУПНО	139	41,30	7	4,38

* Извор података: Ресорна кантонална министарства

Пројекте уређења и заштите пољопривредног земљишта у 2016. години који се суфинансирају из намјенских средстава прикупљених од промјене намјене пољопривредног земљишта, закупа и концесије доставила су два кантона: Зеничко-добојски и Херцеговачко-неретвански. У 2016. години са подручја Федерације БиХ достављено је 139 пројеката и укупно је уређено 41,30 ha земљишта, од тога Зеничко-добојски кантон је уредио 15,70 ha, а Херцеговачко-неретвански 25,60 ha.

У 2017. години са подручја Федерације БиХ достављена су укупно 7 пројекта за уређење и заштиту пољопривредног земљишта и то од стране Зеничко-добојског и Сарајевског кантона и укупно је уређено 4,38 ha.

РАСПОЛАГАЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНИМ ЗЕМЉИШТЕМ

Табела 8. Преглед пољопривредног земљишта дато у закуп и концесију по кантонима у 2016. и 2017. години

Кантон	2016.			2017.		
	Број закупопримаца/ концесионара	Укупна површина (ha)	Уплаћена средства (KM)	Број закупопримаца/ концесионара	Укупна површина (ha)	Уплаћена средства (KM)
USK	1	3,53	528,78	0	0,00	0,00
PK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
TK	72	354,84	53.143,52	59	119,97	18.901,96
ZDK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
BPK	1	9,14	457,02	0	0,00	0,00
SBK	0	0,00	0,00	1	2,50	731,25
HNK	8	16,50	11.750,00	28	230,95	23.122,67
ZHK	10	384,01	6.448,30	0	0,00	0,00
KS	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
K 10	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
UKUPN	92	768,02	72.327,62	88	353,42	42.755,88

* Извор података: Ресорна кантонална министарства

У 2016. години податке су доставили пет кантона и то: Унско-сански, Тузлански, Босанско-подрињски, Херцеговачко-неретвански и Западно-херцеговачки. Укупан број закупопримаца на подручју Федерације БиХ у 2016. години је 92. Укупна површина закупа пољопривредног земљишта у 2016. години износи 768,02 ha, а уплаћена средства од закупа износе 72.327,62 KM.

У 2017. години податке су доставила три кантона и то Тузлански, Херцеговачко-неретвански (концесија) и Средњобосански кантон. Укупан број закупопримаца/концесионара на подручју Федерације БиХ у 2017. години је 88. Укупна површина закупа и концесије пољопривредног земљишта у 2017. години износи 353,42 ha, а уплаћена средства од закупа и концесије износе 42.755,88 KM.

ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ

1. Програм газдовања пољопривредним земљиштем у државном власништву нису још увијек доставиле све општине иако је законски рок већ давно прошао тако да исте не могу располагати пољопривредним земљиштем у власништву државе. Од укупно 79 општина са подручја Федерације БиХ Програм газдовања државним пољопривредним земљиштем у наше Министарство је доставило 29 општина. Остале општине које нису доставиле Програм газдовања пољопривредним земљиштем према предметном Закону не могу располагати државним пољопривредним земљиштем.
2. Извјештаје о контроли плодности тла доставила су само три кантона како слиједи: Унско-сански, Зеничко-добојски и Херцеговачко-неретвански кантон.
3. У циљу успостављања што потпуније и ажурније евиденције пољопривредног земљишта у власништву државе, а у служби заштите државне својине од стране Министарства у току 2016. године упућен је допис опћинским судовима за добивање евиденције о државном пољопривредном земљишту како би се добили бројеви парцела из земљишно-књижних уреда који су уписани у земљишну књигу са власништвом државна својина а који се односе на пољопривредно земљиште у смислу Закона о пољопривредном земљишту: оранице (њиве), вртови, воћњаци, виногради, ливаде, пашњаци, рибњаци, трстици, мочваре и друго земљиште које би се према својим природним и економским особинама, најбоље могло користити за пољопривредну производњу. Допис је упућен на 31 опћински суд у Федерацији БиХ. Двадесет пет опћинских судова је доставило одговор на допис у чијој надлежности је 61 општина, док шест опћинских судова (18 општина у надлежности) није доставило одговор.
4. На основу Одлуке о усвајању документа "Основе уређења земљишта-Програм наводњавања и програм окрупњавања посједа у Федерацији БиХ Министарство је тражило од свих кантона да доставе "Програме за наводњавање" ако су донесени на њиховим подручјима, како би надлежни органи власти у својим развојним и стратешким плановима развоја пољопривреде планирали одређена средства за ову намјену. По предметном питању у 2016. години огласили су се само Унско-сански кантон, Тузлански кантон, Херцеговачко-неретвански кантон и Кантон 10 док у 2017. години ниједан кантон није доставио предметно.

В. ПРЕГЛЕД СТАЊА У АНИМАЛНОЈ ПРОИЗВОДЊИ У 2017. ГОДИНИ

Доношењем Закона о сточарству утврђени су оквири за институцијске структуре, надлежности, одговорности, линије извјештавања, механизме координације, процеса консултација, права, обавезе и начин провођења мјера на свим нивоима власти у Федерацији БиХ у области узгоја узгојно вриједних животиња, као и регулисање односа у области узгоја узгојно вриједних животиња, утврђивање механизма за оптималан приступ у области узгоја узгојно вриједних животиња и вођење регистара узгоја, као и регистара узгајивача на простору Федерације БиХ.

В.1. ГОВЕДАРСТВО

Говедарска производња је јако значајна у Федерацији БиХ и има за циљ организовати такве производне системе који ће осигурати довољне количине крављег млијека и говеђег меса не само у земљи, него и вишкове за могући извоз. Таква производња у систему одрживе говедарске производње треба пронаћи равнотежу између привредних интереса, заштите околине и удовољавању социјалним захтјевима. Највећим дијелом се ослања на средња и мала газдинства, а мањим дијелом на велике производне јединице.

Садашње стање говедарске производње још увијек није на потребном нивоу, а интенција је достићи задовољавајуће количине меса и млијека.

Ограничавајући фактори између осталог су:

- уситњена имања,
- мали број грла на имањима (3 до 10),
- неадекватни услови држања стоке,
- скупи кредити,
- неедукованост фармера у домену говедарске производње, што се очитује у веома ниском нивоу производње по крави.

Како би говедарска производња постала конкурентнија на отвореном тржишту и у цијелости задовољила домаће потребе за млијеком и месом, нужно је у говедарству успоставити нове производне системе који ће се величином производне јединице (фарме), нивоом производње, те примјеном технолошких процеса моћи носити са производним системима земаља из окружења.

Осим наведеног, има и других фактора који значајно утичу на садашње стање и трендове у говедарској производњи. То су: стање у прерађивачкој индустрији млијека, у месопрерађивачкој индустрији и њиховој међусобној повезаности, а то је квалитет млијека и млијечних производа као и квалитет меса и месних производа. Посебно је наглашен проблем цјеновних односа у откупу сировина.

Табела 9. Бројно стање говеда 2016.- 2017. година

Година	Укупно говеда	Краве и стеоне јунице
2016.	215.559	159.786
2017.	211.639	155.726

Извор: Федерални завод за статистику

Према статистичким подацима, као и подацима који су достављени од стране кантоналних министарстава надлежних за послове пољопривреде у 2017. години дошло је до смањења бројног стања говеда у односу на 2016. годину.

Табела 10. Бројно стање говеда (по категоријама) по кантонима у 2016.

Кантони	Говеда (2016.)				Говеда %			
	Музна грла	Јунице	Систем крава теле	Тов јунади	Музна грла	Јунице	Систем крава теле	Тов јунади
УСК	19.311	3.353	435	4.115	14,6	5,6	15,7	14,6
ПК	805	320	0	1.300	1,4	0,0	4,9	1,4
ТК	34.539	6.300	270	13.003	27,5	3,5	49,5	27,5
ЗДК	17.200	5.500	1.100	2.000	24,0	14,2	7,6	24,0
БПК	910	290			1,3	0,0	0,0	1,3
СБК	7.850	1.695	30	857	7,4	0,4	3,3	7,4
ХНК	7.850	1.247	600	560	5,4	7,8	2,1	5,4
ЗХК	3.211	583	453	873	2,5	5,9	3,3	2,5
КС	5.721	1.639	985	1.476	7,1	12,7	5,6	7,1
К10	9.637	1.997	3.867	2.109	8,7	50,0	8,0	8,7
УКУПНО	107.034	22.924	7.740	26.293	100,0	100,0	100,0	100,0

Извор података: Надлежна кантонална министарства

Табела 11. Бројно стање говеда (по категоријама) по кантонима у 2017. години

Кантони	Говеда (2017.)				Говеда %			
	Музна грла	Јунице	Систем крава теле	Тов јунади	Музна грла %	Јунице %	Систем крава теле %	Тов јунади %
УСК	18.684	3.151	335	3.744	18,3	14,0	4,1	16,0

ПК	820	340	0	1.500	0,8	1,5	0,0	6,4
ТК	34.040	6.230	325	10.659	33,3	27,6	4,0	45,6
ЗДК	17.000	5.400	1.000	2.200	16,6	23,9	12,2	9,4
БПК	1.200	800			1,2	3,5	0,0	0,0
СБК	4.572	1.612	30	612	4,5	7,1	0,4	2,6
ХНК	7.450	755	1.340	395	7,3	3,3	16,4	1,7
ЗХК	3.150	492	358	624	3,1	2,2	4,4	2,7
КС	5.617	1.470	861	1.402	5,5	6,5	10,5	6,0
К10	9.745	2.321	3.920	2.241	9,5	10,3	48,0	9,6
УКУП НО	102.278	22.571	8.169	23.377	100,0	100,0	100,0	100,0

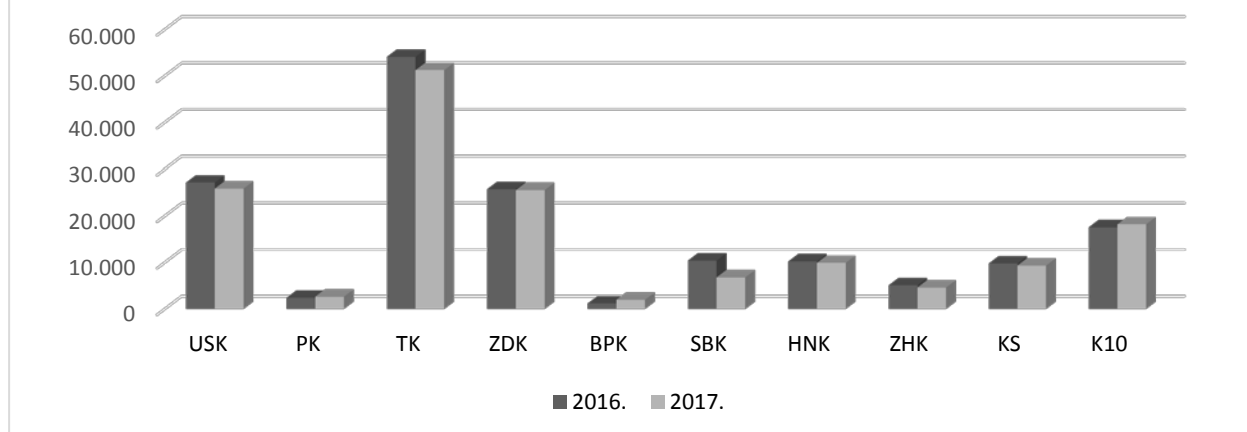
Извор података: Надлежна кантонална министарства и властити обрачун

Табела 12. Бројно стање говеда по кантонима у Федерацији БиХ

Кантони	2016. година	2017. година
УСК	27.214	25.914
ПК	2.425	2.660
ТК	54.112	51.254
ЗДК	25.800	25.600
БПК	1.200	2.000
СБК	10.432	6.826
ХНК	10.257	9.940
ЗХК	5.120	4.624
КС	9.821	9.350
К10	17.610	18.227
УКУПНО	163.991	156.395

Извор података: Надлежна кантонална министарства

Графикон 25. Бројно стање говеда по кантонима у Федерацији БиХ

Због све захтијевнијег тржишта за производњу квалитетног млијека која подразумијева примјену стандарда о квалитети сировог и свјежег млијека, већи број малих пољопривредних произвођача који не могу задовољити тражене стандарде (услови држања, хигијенски пакет и сл.) не испоручују млијеко за тржиште због чега се престају бавити овом производњом и тиме се смањује број музних грла. С друге стране велике фарме, су углавном осавремениле своје производне капацитете и примјењују зоотехничке мјере, те имају висок степен искоришћености генетског потенцијала грла и производност по грлу, што је на нивоу производње на европским фармама.

Табела 13. Број музних грла и производња млијека по кантонима у Ф БиХ 2016.- 2017. година

Кантон	2016. година				2017. година			
	Музна грла		Производња млијека		Музна грла		Производња млијека	
	Број крава	%	Литара	%	Број крава	%	Литара	%
УСК	19.311	18,0	48.956.320	18,8	18.684	18,3	47.347.269	17,8
ПК	805	0,8	3.220.000	1,2	820	0,8	3.280.000	1,2
ТК	34.539	32,3	80.522.161	31,0	34.040	33,3	86.036.478	32,3
ЗДК	17.200	16,1	50.000.000	19,2	17.000	16,6	49.000.000	18,4
БПК	910	0,9	116.350	0,0	1.200	1,2	120.484	0,0
СБК	7.850	7,3	14.536.554	5,6	4.572	4,5	14.676.081	5,5
ХНК	7.850	7,3	15.765.000	6,1	7.450	7,3	20.433.600	7,7
ЗХК	3.211	3,0	5.120.000	2,0	3.150	3,1	7.820.000	2,9
СК	5.721	5,3	18.663.360	7,2	5.617	5,5	16.314.600	6,1
К 10	9.637	9,0	23.366.500	9,0	9.745	9,5	21.442.740	8,0
УКУПНО	107.034	100,0	260.149.895	100,0	102.278	100	266.471.252	100,0

Извор података: Надлежна кантонална министарства и властити прорачун

Из Табеле 13. и Графикана 26. видљиво је да је у Федерацији БиХ дошло до смањења бројног стања музних грла. Највећи број музних грла лоцирано је у Тузланском и Унско-санском кантону.

Из Табеле 13. и Графикана 27. видљиво је да је дошло до благог повећања производње млијека у Федерацији БиХ у 2017. у односу на 2016. годину. Највеће количине произведеног млијека су у Тузланском, Зеничко-добојском и Унско-санском кантону.

Из Графикана 28. видљиво је да је у Федерацији БиХ дошло је до смањења бројног стања товних јунади у 2017. у односу на 2016. годину. До благог повећања товних грла дошло је у Зеничко-добојском кантону. Највећи број товних јунади лоциран у Тузланском и Унско-санском кантону.

В.2. ОВЧАРСТВО

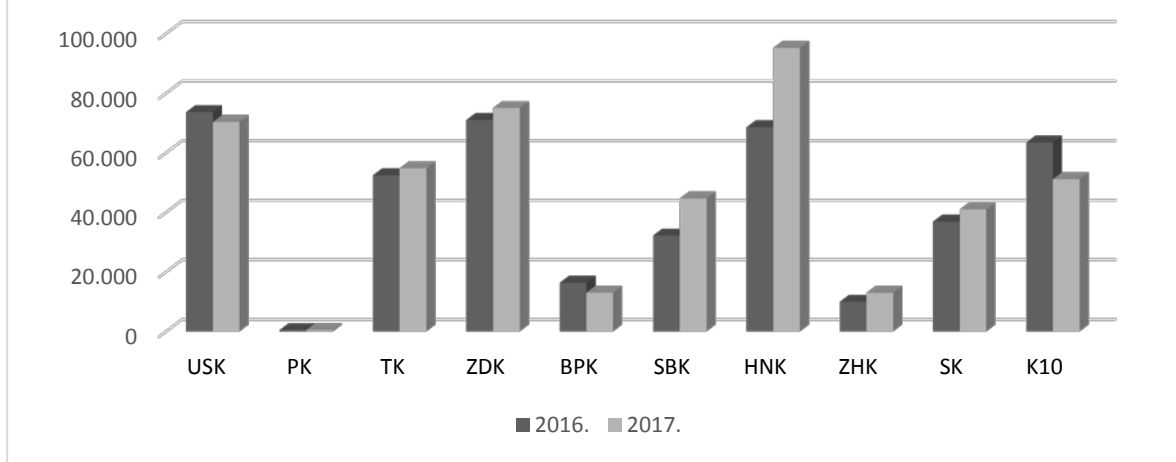
Овчарство је веома важна дјелатност у руралним подручјима Федерације БиХ, јер је значајан извор прихода за становништво, а огледа се у производњи млијека, аутохтоних сирева и меса. При томе се власницима стада нуде различите могућности усмјеравања производње према већем или мањем преферирању меса или млијека, што, уз генетске усмјерености, овиси о неколико важних економских и социолошких фактора. Значајно је напоменути да се све већи број произвођача млијека одлучује за производњу домаћих аутохтоних сирева, што у коначници ствара нову вриједност и повећава добит ове врсте производње.

Табела 14. Број оваца у Федерацији БиХ по кантонима

Кантон	Број оваца у 2016.	%	Број оваца у 2017.	%
УСК	73.645	17,3	70.320	15,3
ПК	450	0,1	450	0,1
ТК	52.427	12,3	54.762	11,9
ЗДК	71.000	16,7	75.000	16,4
БПК	16.340	3,8	13.000	2,8
СБК	32.204	7,6	44.650	9,7
ХНК	68.570	16,1	95.204	20,8
ЗХК	9.975	2,3	12.975	2,8
СК	36.878	8,7	40.957	8,9
К10	63.458	14,9	51.126	11,2
УКУПНО	424.947	100	458.444	100,0

Извор података: Надлежна кантонална министарства

Графикон 29. Бројно стање оваца по кантонима у Федерацији БиХ

Према подацима из кантоналних министарстава надлежних за послове пољопривреде у Федерацији БиХ дошло је до повећања броја оваца. Повећање броја оваца је забиљежено у Херцеговачко-неретванском Средњобосанском и Зеничко-добојском, Тузланском, Западно-херцеговачком и Сарајевском кантону а смањења у Унско-санском, К10 и Босанско-подрињском кантону. Највећи број оваца лоциран је у Херцеговачко-неретванском, Зеничко-добојском и Унско-санском кантону.

В.3. КОЗАРСТВО

Велики дио Федерације БиХ има природне ресурсе за узгој коза и то у различитим системима попут отворених и полуотворених пашњака, узгоја у стајама и комбинованим узгојима. Данас се у Федерацији БиХ сви ови системи узгоја коза могу видјети у пракси.

Постоје модерне комерцијалне фарме са високим улагањима у објекте и опрему са оријентацијом на производњу млијека као и комерцијалне фарме са импровизованим стајама које обезбјеђују минимум стандарда са основном опремом.

У Табели 15. испод је приказано укупно бројно стање коза, са прегледом грла која се музу и количном млијека по музном грлу. Видљиво је да је дошло до благог повећања броја музних грла, али смањења количина млијека по помузеној кози.

Табела 15. Бројно стање коза у 2016.- 2017. година

Година	Укупно грла	Број музних коза	Количина млијека по музном грлу (литра)
2016.	43.946	26.570	195
2017.	44.616	26.379	185

Извор: Федерални завод за статистику

Министарство је препознало овај вид производње као веома важну грану у сточарству и годинама се ова производња значајно подржава уз стално повећање подршке по литри млијека како би се задовољиле потребе за козјим млијеком.

Унаточ подршкама Министарства, козарство се није значајно развијало и ако постоји организовани откуп млијека и продаја козјег меса.

Табела 16. Бројно стање коза у Федерацији БиХ по кантонима 2016.-2017. година

Кантон	Број коза у 2016.	%	Број коза у 2017.	%
УСК	2.432	8,8	2.181	7,2
ПК	255	0,9	255	0,8
ТК	6.110	22,0	6.162	20,5
ЗДК	1.600	5,8	2.000	6,6

БПК	760	2,7	1.000	3,3
СБК	583	2,1	841	2,8
ХНК	7.900	28,5	10.680	35,5
ЗХК	2.730	9,8	2.420	8,0
СК	2.645	9,5	2.343	7,8
К10	2.739	9,9	2.202	7,3
УКУПНО	27.754	100,0	30.084	100,0

Извор: Кантонална министарства надлежна за послове пољопривреде и властити прорачун

Из Табеле 16. и Графикана 30. а према подацима из кантоналних министарстава надлежних за послове пољопривреде, видљиво да је у Федерацији БиХ у 2017. години дошло до повећања бројног стања коза у односу на 2016. годину.

Највећи број коза лоциран је у Херцеговачко-неретванском и Тузланском кантону.

В.4. СВИЊОГОЈСТВО

Садашња стање у свињогојској производњи у Федерацији БиХ није на задовољавајућем нивоу и не осигурава довољну производњу свињског меса за домаће потребе. Разлози за овакво стање се могу свести на сљедеће факторе: потпуно либерализовано тржиште меса у БиХ, недовољна системска подршка сектору, уситњена имања (мало обрадиве површине), мали број расплодних и

товних грла на газдинству, неодговарајући услови држања, лош пасмински састав, недостатак узгојно – селекцијског рада у сектору, недоступност повољних кредитних линија, слаба едукованост произвођача свињског меса и други разлози.

У подручјима гдје се узгајају свиње практикује се само завршна фаза производног циклуса односно тов свиња. Тов свиња се заснива на увезеној прасади и то с циљем подмиривања домаћег тржишта. У месопрерађивачкој индустрију домаћа сировина је заступљена у веома малом проценту, јер је већина сировине из увоза. Овај начин производње у свињогојству се наставио и у 2016. години.

Табела 17. Бројно стање свиња 2016.- 2017. година

Година	Укупно свиња	Крмаче и супрасне назимице
2016.	85.291	9.221
2017.	93.000	9.550

Извор: Федерални завод за статистику

Према статистичким подацима у 2017. години дошло је до повећања укупног броја свиња у односу на 2016. годину, као и повећања броја крмача и супрасних назимица у односу на 2016. годину.

Табела 18. Бројно стање товљеника (товних свиња) по кантонима у Ф БиХ 2016. - 2017.

Кантони	2016. год.	2017. год.
УСК	2.749	2.681
ПК	25.000	25.000
ТК	6.196	5.719
ЗДК	1.000	1.200
БПК	0	0
СБК	846	Није достављен податак
ХНК	4.790	13.850

ЗХК	14.977	15.456
СК	223	228
К10	8.762	7.645
Укупно	64.543	71.779

Извор: Надлежна кантонална министарства

Из Табеле 18. и Графикана 31., а према подацима кантоналних министарстава надлежних за послове пољопривреде видљиво је да је у Федерацији БиХ повећан број товљеника у 2017. у односу на 2016. годину. Највећи пораст забиљежен је у Херцеговачко-неретванском кантону док је смањен број и у К10 и Тузланском кантону. Највећи број товних грла лоциран је у Посавском кантону.

В.5. ПЧЕЛАРСТВО

Највећи значај пчеларства поред производње меда и осталих пчелињих производа огледа се у опрашивању пољопривредног биља, јер без пчела пољопривредна производња би била незамислива. У упоредби са другим индустријски развијеним земљама, имамо изузетно чисту и здраву природу, што резултира производњом квалитетног и здравствено исправног меда, као и других пчелињих производа и матица.

Пчеларство је регулисано Законом о сточарству. У складу са наведеним Законом, у 2018.г. донесен је Правилник о пчеларству (Службене новине Федерације БиХ бр. 31/18) којим су дефинисани услови за бављење пчеларством, размножавање пчела, локације пчелињака, паша пчела и њихова

селидба, успостављање катастра пчелиње паше, продаја пчела, матица и пчелињих производа и успостављање регистра кошница и пчелара.

Табела 19. Подаци о броју пчелињих заједница и количинама произведеног меда 2016.-2017. година

Година	Број кошница	Укупна производња, тона	Производња по кошници, kg
2016.	231.168	1.621	7
2017.	225.773	1.350	6

Извор: Федерални завод за статистику

Према статистичким подацима у Федерацији БиХ у 2017. години у односу на 2016. годину дошло је до смањења броја кошница, смањење произведених количина меда, и смањења производње меда по кошници.

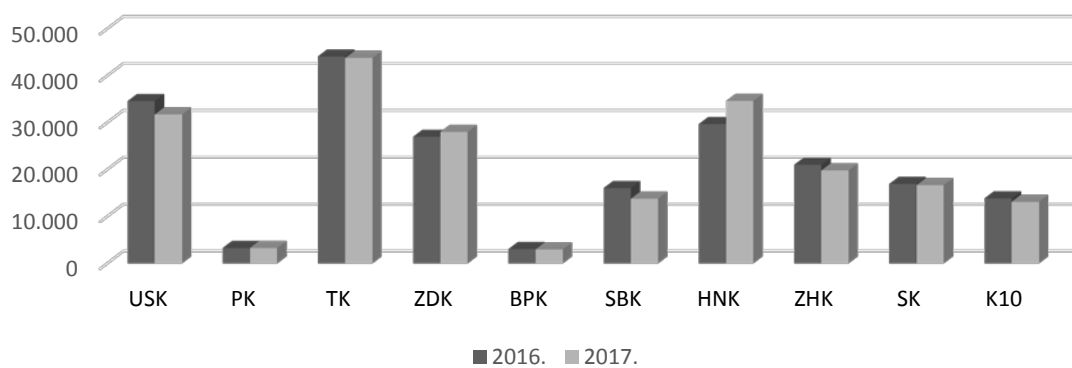
У Федерацији БиХ имамо мали број великих произвођача меда и пчелињих производа као и оних који се баве производњом и продајом матица. Анализом је утврђено да пчеларство у већини случајева представља додатни извор прихода код највећег броја пчелара, а исти мед и друге производе продају изван система. Да би могао продавати свој мед, као и друге пчелиње производе и матица на службеном тржишту, произвођач мора бити регистрован као обрт, правни субјект или фарма и да испуњава све санитарне услове. Такођер мора вршити и редовне анализе квалитете меда и проводити здравствене мјере на пчелињаку.

Табела 20. Број пчелињих заједница и производња меда по кантонима у Федерацији БиХ у 2016. - 2017. година

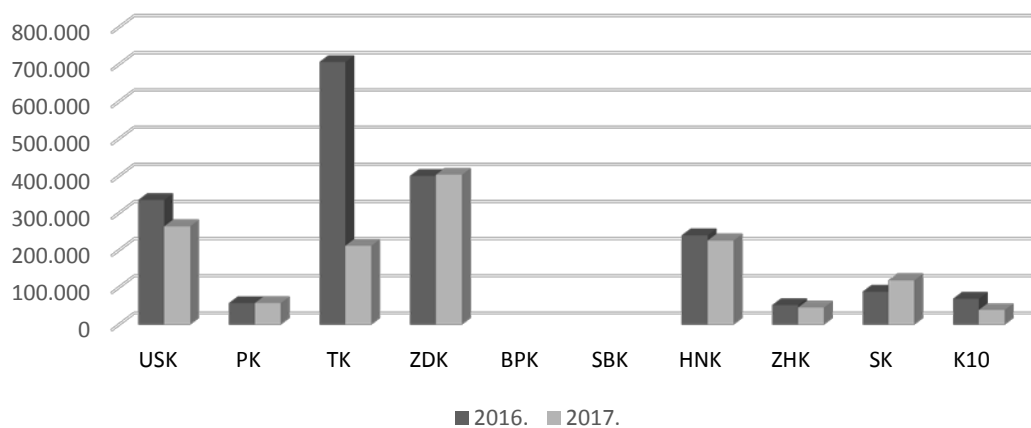
Кантон	2016.				2017.			
	Број пчелињи х заједница (ком)	%	Количина меда (kg)	%	Број пчелињи х заједница (ком)	%	Количина меда (kg)	%
УСК	34.569	30,2	335.200	17,2	31.721	15,3	264.306	19,3
ПК	3.300	2,8	57.750	3,0	3.300	1,6	57.750	4,2
ТК	44.118	17,5	706.385	36,2	43.767	21,1	212.125	15,5
ЗДК	27.000	20,4	400.000	20,5	28.000	13,5	403.000	29,5

БПК	3.050	0,0		0,0	3.000	1,4		0,0
СБК	16.051	0,0		0,0	13.782	6,6		0,0
ХНК	29.700	16,5	240.200	12,3	34.600	16,7	226.200	16,5
ЗХК	21.000	0,0	52.500	2,7	19.800	9,5	45.800	3,3
СК	16.934	8,7	88.420	4,5	16.676	8,0	119.245	8,7
К10	13.867	3,9	69.335	3,6	13.142	6,3	39.426	2,9
УКУПНО	209.589	100,0	1.949.790		207.788	100,0	1.367.852	100,0

Графикон 32. Број пчелињих заједница по кантонима у Федерацији БиХ

Графикон 33. Произведене количине меда по кантонима у Федерацији БиХ

Према подацима из кантоналних министарстава надлежних за послове пољопривреде у Федерацији БиХ у 2017. у односу на 2016. годину дошло је до смањења броја пчелињих заједница и производње меда што је видљиво из табеле и графикана.

Такођер је видљиво да је највећи број кошница лоциран у три кантона и то: Тузланском, Херцеговачко-неретванском и Унско-санском кантону.

Највећа производња меда је у Зеничко-добојском, Унско-санском и Херцеговачко-неретванском кантону.

В.6. ПЕРАДАРСТВО

Перадарство, као једна од грана сточарства, има битно мјесто у пољопривредној производњи. То произлази из чињенице да је савремено перадарство најинтензивнији облик сточарства и има потпуно индустријско значење.

Важност перадарства очитује се првенствено у производњи меса и јаја, која представља један од најефикаснијих и најбржих начина добивања висококвалитетних анималних производа за исхрану људи.

Производња меса перади у Федерацији БиХ заснива се углавном на производњи меса пилића.

Производња пилећег меса (бројлери) је значајно заступљена у Федерацији БиХ и као таква је конкурентнија у односу на друге производње. За разлику од других, пилеће месо из увоза је оптерећено царином, тако да је наш произвођач пилећег меса уз готово достигнуте европске услове производње има добре предуслове за бављење овом производњом.

Табела 21. Подаци у перадарској производњи у Федерацији БиХ у хиљадама, 2016.-2017. године

Година	Број перади/хиљада кљун	Број кока носилца/хиљада кљун
2016.	8.705	1.886
2017.	9.365	1.776

Извор: Федерални завод за статистику

Из Табеле 21. горе видљиво да је у Федерацији БиХ у 2017. години укупан број перади повећан у односу на 2016. годину, као и смањење броја кока носилца.

Табела 22. Број перади матичних јата по кантонима у 2016.- 2017. година

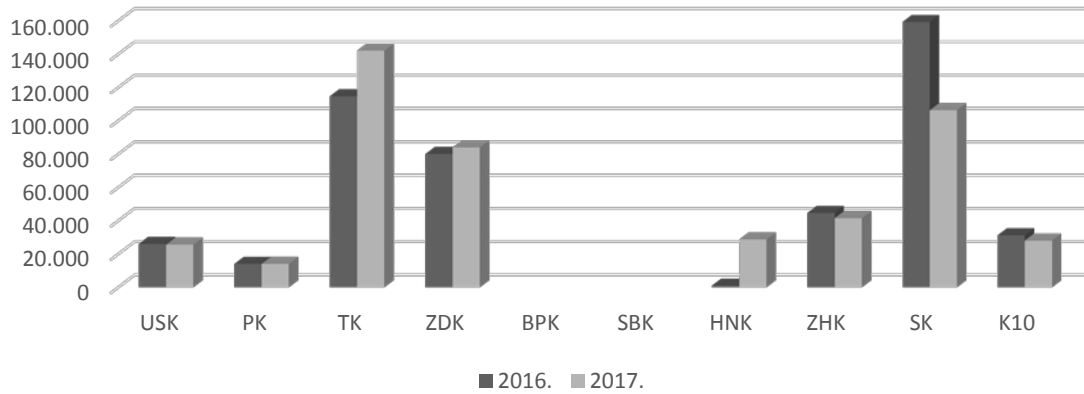
Кантони	2016.			2017.		
	Пиленке тешке лин. /кљун	Пиленке лахке лин./кљун	18-седм. пиленке/кљун	Пиленке тешке лин. /кљун	Пиленке лахке лин./кљун	18-седм. пиленке/кљун
УСК	39.500	26.083	19.500	27.500	25.590	11.500
ПК	10.000	14.000	422.900	10.000	14.000	430.000
ТК	1.988.074	114.700	592.000	3.722.400	142.100	224.089
ЗДК	100.000	80.000	5.000	150.000	84.000	8.000
БПК						
СБК			44.905			24.960
ХНК	15.000	1.000	12.000	15.000	28.700	6.800
ЗХК	25.330	44.720	22.120	23.250	41.520	21.120
СК	274.752	159.350	65.100	1.283.970	106.345	82.055
К10	3.421	31.269	7.976	2.813	28.110	8.126
УКУПНО	2.456.077	471.122	1.191.501	5.234.933	470.365	816.650

Извор: Надлежна кантонална министарства

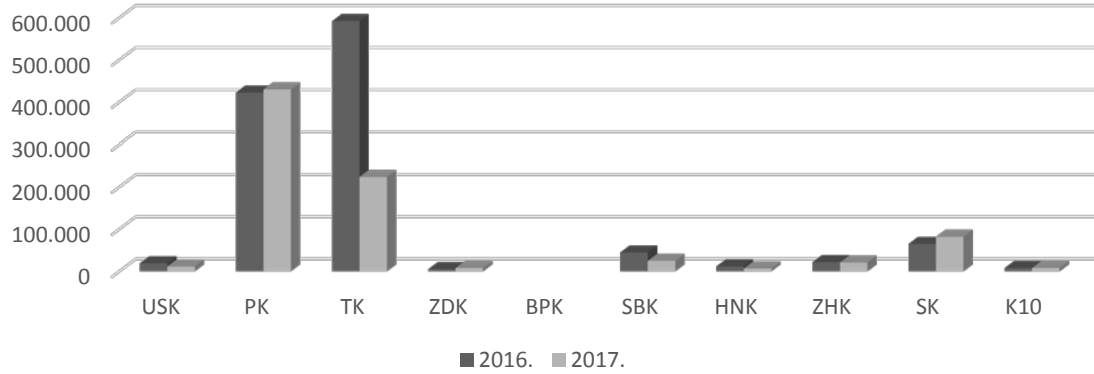
Из Табеле 22. и Графикана 34., 35. и 36. видљиво је да је у 2017. години у Федерацији БиХ дошло до повећања броја пиленки тешких линија, смањења броја пиленки лаких линија те до повећања броја 18-седмичних пиленки.

Графикон 35. Бројно стање пиленки лаких линија по кантонима у Федерацији БиХ

Графикон 36. Бројно стање 18-седмичних пиленки по кантонима у Федерацији БиХ

В.7. АКВАКУЛТУРА

У 2017. години настављен је опоравак и благо повећање производње у области аквакултуре у Федерацији БиХ. Повећање производње рибе и других акватичних животиња у Федерацији БиХ, посматрано у односу на претходну 2016. годину износи око 4%.

Укупна производња салминидних врста риба у 2016. години износила је: калифорнијска пастрмка (*Oncorhynchus mykiss*) – 1.680 т, поточна пастрмка (*Salmo trutta fario*) – 90 т и поточна златовчица (*Salvelinus fontinalis*) – 20 т. У производњи млађи поточне пастрмке за потребе порибљавања отворених вода није било већих одступања од досадашње производње и она је у протеклој години износила око 4 милиона јединки поточне пастрмке. У 2016. години за потребе порибљавања ријеке Неретве и њених притока узгојено је и око 100.000 јединки млађи мекоусне пастрмке (*Salmo obtusirostris*) и 50.000 јединки млађи главатице (*Salmo marmoratus*).

Производња морских организама (марикултура) била је скоро на нивоу претходне године. На 2 фарме, које егзистирају у подручју Неумског заљева у 2017. години укупна производња у марикултури је износила 215 тона, од чега највећи удио чини морска риба (орада и лубин), око 200 тона а остатак од 15 тона шкољке, првенствено дагња или мушула.

У погону за прераду рибе (фирма „Жувела“- Столац) и творници рибље хране („Босфисх“ – Хаџићи, обим производње се није значајније мијењао у односу на претходни период.

Пласман рибе на подручје Европске уније је остварен у потпуности за бесцаринске квоту од 500 тона годишње. Значајна количина рибе пласирана је и на подручје Србије и Црне Горе.

Табела 23. Производња у аквакултури по кантонима у Федерацији БиХ у 2016. -2017. година

Кантони	2016.			2017.		
	Слатководна риба (kg)	Морска риба (kg)	Рибогојилишта	Слатководна риба (kg)	Морска риба (kg)	Рибогојилишта

УСК	726.688	0	2	648.168	0	2
ПК	0	0	0	0	0	0
ТК	0	0	0	12.000	0	2
ЗДК	0	0	0		0	
БПК	0	0	0		0	
СБК	45.271		1	73.724	0	2
ХНК	748.550	175.500	18	305.000	210.000	13
ЗХК	800.000	0	2	600.000	0	2
СК	70.000	0	4	70.500	0	5
К10	18.121	0	11	15.121	0	11
Укупно	2.408.630	175.500	38	1.724.513	210.000	37

Извор: Надлежна кантонална министарства

Из Табеле 23. и Графикона 37. видљиво је да је дошло до смањења производње слатководне рибе а повећања производње морске рибе у 2017. години у односу на 2016. годину.

IV. АНАЛИЗА СТАЊА У ПРЕХРАМБЕНОЈ ИНДУСТРИЈИ

1.1 ПРОИЗВОДЊА И КАПАЦИТЕТИ

Најзаступљеније гране прехранбене индустрије у Федерацији БиХ су: производња млијека и млијечних прерађевина, производња меса и месних прерађевина, производња воде и освјежавајућих безалкохолних пића, прерада житарица и производња брашна и млинско-пекарских производа, производња алкохолних пића (пиво, вино и јака алкохолна пића) те прерада воћа и поврћа. У табели 24. су представљени индекси производње прехранбених производа, пића и духанских производа за 11 мјесеци 2017. и 2016. године јер до израде овог извјештаја нису објављени резултати за цијелу 2017. годину.

Табела 24. Индекси производње

Области индустријске производње	XI 2017. 2016.	XI 2017. XI 2016.	I-XI 2017. I-XI 2016.
1. Производња прехранбених производа	101,2	101,1	99,3
2. Производња пића	94,6	111,5	113,8
3. Производња духанских производа	98,2	87,0	79,7

*Извор података: Федерални завод за статистику (базна 2010: 100)

Табела 25. Производња прехранбених производа, пића и цигарета у 2017. години

R/b	Производи	Јед. мјере	2016.	2017.	Индекс 2016./2015.
1.	Брашно и производи од брашна	тона	268.831	257.494	0,95
2.	Месо и месне прерађевине	тона	63.437	65.171	1,03
3.	Млијекo и млијечне прерађевине	тона	132.939	143.904	1,08
4.	Производи од воћа и поврћа	тона	12.727	10.787	0,85
5.	Чоколада и кондиторски производи	тона	2.060	2.001	0,97
6.	Тјестенина, кафа, чај, зачини	тона	12.852	12.287	0,96

7.	Алкохолна пића, вино, пиво	000 лит	47.210	49.376	1,04
8.	Воде и освјежавајућа пића	000 лит	247.837	292.504	1,18
9.	Цигарете	мил. ком	1.775	1.379	0,78

*Извор података: Федерални завод за статистику

Из података у Табели 25. може се закључити да је производња прехранбених производа у 2017. години остала на истом нивоу као и 2016. године, с тим да је код производа од воћа и поврћа и цигарета, знатно смањена производња.

Капацитети привредних друштава која се баве производњом прехранбених производа у Федерацији БиХ у 2017. години су скоро на истом нивоу као и претходних година те је и даље је степен искоришћености домаћих капацитета у прехранбеној индустрији низак, што се може видјети у Табели 26.

Табела 26. Преглед капацитета и њихова искоришћеност по појединим гранама прехранбене индустрије

Грана прехранбене индустрије	Јед. мјере	Производња у 2017.	Капацитет /годишњи	Искоришћеност капацитета %
Млинска индустрија	t	160.014	302.150	52,96
Прерада млијека	000 lit	176.375	400.000	44,09
Прерада меса	t	65.175	169.000	38,57
Прерада воћа и поврћа	t	10.787	15.000	71,91
Производња кекса и вафла	t	12.186	22.400	54,40
Производња пива	hl	459.136	1.500.000	30,61
Производња воде	000 lit	95.102	430.000	22,12
Производња безалкохолних пића	000 lit	197.402	356.600	55,36
Производња вина	000 lit	3.360	26.400	12,72
Производња цигарета	t	1.379	7.000	19,70

Подаци о производњи у 2017. години – Извор: Федерални завод за статистику

Из табеле 26. може се уочити да је искоришћеност капацитета у већини испод 50%, изузимајући прераду воћа и поврћа чија искоришћеност капацитета износи 72%, те код млинске индустрије, производње кекса и вафла и производње безалкохолних пића која нешто више од 50%.

Најнижа искоришћеност капацитета биљежи се код производње цигарета 19,7% и производње вина 12,72%.

Када се говори о искоришћености капацитета у прехранбеној индустрији треба узети у обзир чињеницу да Федерални завод за статистику нема податке о

производњи за све субјекте из области прехранбене индустрије, те је претпоставка да је остварена производња већа, него што приказују подаци у табели 26. Тако нпр. према незваничним подацима о производњи вина које посједује ово Министарство, искоришћеност капацитета је већа од 50%.

Иако је Упутство за упис у регистар субјеката из области прехранбене и духанске индустрије објављено у “Службеним новинама Федерације БиХ“, број 3/16, којим је прописана обавеза достављања података, између осталих, о капацитетима и оствареној производњи за претходну годину, веома мали број субјеката доставио је тражене податке (око 20%).

Капацитети прехранбених погона у Федерацији Босне и Херцеговине у 2017. години су приближно слични капацитетима претходних година. Једина видљива промјена капацитета је у млинској индустрији, јер је неколико млинова средњег капацитета престало са радом и у преради воћа и поврћа, воћних сокова и безалкохолног пића, јер је привредно друштво „Хепок“ д.д. Мостар престало са производњом а своју опрему за прераду воћа и поврћа, производњу сокова и безалкохолних пића је инсталирао у нови погон у Брчком. За 2017.годину у односу на 2016. годину је карактеристично да се производња пива, воде, безалкохолних пића, пива, кекса и вафла, и меса повећала, а да се производња прерађевина од воћа и поврћа и цигарета смањила.

1.2. ЗАСТУПЉЕНОСТ ДОМАЋИХ СИРОВИНА У ПРОИЗВОДИМА

Произвођачи прехранбених производа према поријеклу сировина које прерађују се могу подијелити у двије групе:

- Произвођачи који прерађују сировине које су највећим дијелом домаћег поријекла (млијeko, природне минералне и природне изворске воде, воће и поврће, грожђе за производњу вина) и
- Произвођачи који производњу заснивају углавном на увезеним сировинама (прерада житарица, прерада меса, производња пива, производња освјежавајућих безалкохолних пића, производња цигарета).

1.3. ПОКРИВЕНОСТ УВОЗА ИЗВОЗОМ

Табела 27. Производња, увоз, извоз и покривеност увоза извозом појединих прехранбених производа у Федерацији БиХ у 2017. години

Производ	Производња (kg/lit)	Извоз (КМ)	Увоз (КМ)	Покривеност увоза извозом
Млијeko и врхње	115.242.944	40.789.819	24.441.948	166,88
Сир	3.812.469	6.253.542	66.886.957	9,35
Маслац	242.528	1.177.834	14.191.006	8,30

Брашно (пшенично)	159.956.450	13.989.343	15.552.664	89,95
Чоколада и остали производи који садрже какао	2.001.501	4.959.253	99.743.450	4,97
Тјестенина	10.532.629	1.847.171	11.255.342	16,41
Пиво	45.913.604	1.096.633	115.834.932	0,95
Вино	3.360.152	4.258.121	12.846.475	33,15
Минералне воде	95.102.388	4.270.232	15.809.364	27,01
Безалкохолна пића	197.420.289	32.071.369	100.329.164	31,97
Месо-говедина	12.875.037	47.399.293	105.356.367	44,99
Месо - свињетина	1.211.367	0	25.438.695	0,00
Месо–перади (цијело)	1.488.490	1.417.467	3.044.828	46,55
Воћни сокови	1.245.569	491.951	10.934.160	4,50
Џем, мармелада	1.120.150	1.450.671	3.214.872	45,12
Цигарете (мил. ком)	1.379	9.363.530	61.707.851	15,17

*Извор података: Федерални завод за статистику и Управа за индиректно опорезивање БиХ

Из Табеле 27. може се видјети да је једино код млијека и павлаке забиљежен већи извоз у односу на увоз (покривеност увоза извозом је 166,88%).

Најмања покривеност увоза извозом забиљежена је код сира, маслаца, пива, воћних сокова. Посебну пажњу треба обратити на велики увоз пива (115,8 милиона КМ) иако имамо властите капацитете за производњу чија је искоришћеност само 30,61%, минералне воде (15,8 милиона КМ) и безалкохолна пића (100,3 милиона КМ), а искоришћеност наших капацитета је 27,01% за воде, односно 31,97% за безалкохолна пића.

1.1. КРЕТАЊЕ ПОТРОШАЧКИХ ЦИЈЕНА У 2017. ГОДИНИ

Према подацима Федералног завода за статистику и Федералног министарства трговине, у децембру 2017. године у односу на децембар 2016. године, цијене су више за 1,9% (годишња инфлација).

У одјељку „Храна и безалкохолна пића“, који је уједно и најзначајнији за потрошњу домаћинстава, цијене већине производа су имале повећање у 2017. години (просјек раста 1,5%).

У одјељку „Алкохолна пића и дуван“ цијене су више за 5,3%, углавном због повећања акциза на дуван, што је директно допринијело расту цијена дувана за око 6,1%.

	<u>XII 2017.</u> <u>XI 2017.</u>	<u>XII 2017.</u> <u>XII 2016.</u>	<u>Q 2017.</u> <u>Q 2016.</u>	<u>XII 2017.</u> <u>Q 2016</u>	<u>XII 2017.</u> <u>Q 2010</u>
Укупан индекс	100,0	101,9	101,7	101,8	104,7
Храна и безалкохолна пића	100,0	102,2	101,5	101,1	104,2
Храна	100,0	102,4	101,2	100,8	103,6
Безалкохолна пића	99,5	101,1	103,9	103,6	108,9
Алкохолна пића и дуван	99,9	106,1	105,3	106,1	168,1
Алкохолна пића	99,6	100,6	101,0	100,2	101,5
Дуван	100,0	107,2	106,1	107,2	190,2

Извор података: Федерални завод за статистику

Табела 28. Просјечан број упослених у 2016. години и XII мјесец 2017.г.:

Области индустријске производње	2016.	XII 2017.	<u>XII 2017</u> <u>Q</u> <u>2016</u>
Број запослених у Ф БиХ	457.974	472.575	103,2
Производња прехранбених производа	12.861	13.552	105,4
Производња пића	1.464	1.422	97,1
Производња духанских производа	359	321	89,4

*Извор података: Федерални завод за статистику

Табела 29. Нето и бруто плата у XI и XII мјесецу 2017. и 2016. године:

	Нето плате (KM)			Бруто плата (KM)		
	2016.	XI	XII	2016.	XI	XII
		2017.	2017.		2017.	2017.
Федерација Босне и Херцеговине	839	868	875	1.283	1.331	1.341
Пољопривреда, шумарство, риболов	809	862	798	1.220	1.307	1.206
Производња прехранбених производа	518	547	558	775	821	838
Производња пића	976	1.065	1.026	1.503	1.646	1.584

Производња духанских производа	1.065	925	939	1.639	1.414	1.436
--------------------------------	-------	-----	-----	-------	-------	-------

*Извор података: Федерални завод за статистику

V. МЈЕРЕ НОВЧАНИХ ПОДРШКИ ПО МОДЕЛУ ПОТИЦАЈА ПРОИЗВОДЊИ

У складу са Законом о новчаним подршкама у пољопривреди и руралном развоју Влада Федерације БиХ на приједлог Министарства донијела је Програм за 2017. годину („Службене новине Федерације БиХ“ бр. 24/17 и 97/17).

Програм за 2017. годину реализован је у износу од 71.745.017,74 КМ односно 99,1%, а од тог износа, у 2017. години укупно је реализовано 10.944.039,54 КМ по моделу потицаја биљној производњи, а 59.827.538,70 КМ по моделу потицаја анималној производњи.

С тим у вези у 2017. години су прописане мјере потицаја производњи како слиједи:

1. Новчане подршке у биљној производњи

Табела 30. Одобрени потицаји биљној производњи у 2017. години по врстама потицаја

A/1		БИЉНА ПРОИЗВОДЊА	Планирано према Програму	Одобрено у КМ
A/1-1	Вр.	Производња ратарских, повртларских култура, воћарских култура, грожђа и маслина		
	1.	Производња крушних жита (пшеница и раж)		3.233.693,73
	2.	Производња сточног жита (јечам, зоб и тритикале)		546.439,05
	3.	Производња крмног биља (силажни кукуруз, сточни грашак и грахорице)		2.125.770,37
	4.	Производња уљарица (уљана репица, сунцокрет и соја)		725.274,89
	5.	Производња хељде		2.809,36
	6.	Производња љековитог и ароматичног биља		203.006,70
	7.	Производња поврћа		744.192,40
	8.	Производња грожђа и маслина		757.718,91

	9.	Производња воћа		292.413,69
	10.	Производња духана у листу - Вирџинија, Берлеј и Херцеговачки равњак		94.303,50
A/1-2		Производња сјемена		
	11.	Производња сјемена стрних житарица		461.133,00
	12.	Производња сјемена кукуруза, соје и сунцокрета		15.250,00
	13.	Производња сјемена кромпира (основно сјеме)		0,00
	14.	Производња сјемена кромпира (сјеме I сортне репродукције)		34.340,00
A/1-3		Производња садног материјала		
	15.	Декларисане саднице крошњастог воћа		123.142,95
	16.	Декларисане саднице јагодичастог воћа		444.557,10
	17.	Декларисане саднице винове лозе		67.828,05
		Укупно A/1-1, A1-2, A1-3 (ПРОИЗВОДЊА 2017)	9.933.834,16	9.871.873,70
A/1-4		Нереализоване подршке		
	18.	Нереализовани захтјеви клијената из претходних година по моделу потцаја производњи, којима због недостатка средстава или вршења накнадних контрола и провјера није исплаћена новчана подршка по Програму новчаних подршки.	1.072.165,84	1.072.165,84
		УКУПНО A/1	11.006.000,00	10.944.039,54

Табела 31. Преглед потицаја за биљну производњу по кантонима у Федерацији БиХ

A/1	БИЉНА ПРОИЗВОДЊА	БПК	К10	ХНК	СК	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО
A/1-1	Производња ратарских, повртларских, воћарских и виноградарских култура											
1.	Производња хљебних жита (пшеница и раж)	0,00	1.080.325,56	1.980,00	16.775,00	1.770.780,85	3.795,00	205.789,44	143.140,30	1.064,58	10.043,00	3.233.693,73
2.	Производња сточног жита (јечам, зоб и тритикале)	0,00	228.516,82	21.595,00	7.385,00	38.394,08	19.411,00	125.681,67	90.777,31	12.259,67	2.418,50	546.439,05
3.	Производња крмног биља (силажни кукуруз, сточни грашак и грахорице)	0,00	226.428,00	65.836,65	63.390,00	58.801,50	97.847,84	675.084,62	831.431,97	86.159,79	20.790,00	2.125.770,37
4.	Производња уљарица (уљана репица, сунцокрет и соја)	0,00	0,00	0,00	0,00	698.386,89	0,00	10.888,00	16.000,00	0,00	0,00	725.274,89
5.	Производња хељде	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.809,36	0,00	2.809,36
6.	Производња љековитог и ароматичног биља	0,00	0,00	49.976,70	9.600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	143.430,00	203.006,70
7.	Производња поврћа	0,00	59.080,00	152.038,00	2.000,00	2.200,00	0,00	15.021,80	0,00	3.632,60	510.220,00	744.192,40
8.	Производња грожђа	0,00	0,00	650.730,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	106.988,85	757.718,91

		и маслина											
	9.	Производња воћа	4.185,00	0,00	275.178,06	0,00	10.188,63	0,00	2.862,00	0,00	0,00	0,00	292.413,69
	10.	Производња дувана у листу -Вирџинија, Берлеј и Херцеговачки равњак	0,00	0,00	0,00	0,00	92.835,00	0,00	1.468,50	0,00	0,00	0,00	94.303,50
A/1-2		Производња сјемена	БПК	К10	ХНК	СК	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО
	11.	Производња сјемена стрних житарица	0,00	154.300,00	0,00	0,00	306.833,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	461.133,00
	12.	Производња сјемена кукуруза, соје и сунцокрета	0,00	0,00	0,00	0,00	15.250,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15.250,00
	13.	Производња сјемена кромпира (основно сјеме)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	14.	Производња сјемена кромпира (сјеме I сортне репродукције)	0,00	34.340,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	34.340,00
A/1-3		Производња садног материјала	БПК	К10	ХНК	СК	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО
	15.	Декларисане саднице крошњастог воћа	0,00	0,00	33.936,75	0,00	0,00	9.689,40	79.516,80	0,00	0,00	0,00	123.142,95
	16.	Декларисане саднице јагодичастог воћа	50.100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	284.512,50	109.944,60	0,00	0,00	0,00	444.557,10

	17.	Декларисане саднице винове лозе	0,00	0,00	44.428,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23.400,00	67.828,05	
A/1-4		Нереализоване подршке	БПК	К10	ХНК	СК	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО
	18	Нереализовани захтјеви клијената из претходних година	0,00	88.613,20	75.525,00	63.600,00	880,00	179.431,86	661.357,78	2.758,00	0,00	0,00	1.072.165,84
		СВЕГА А/1	54.285,00	1.871.603,58	1.371.224,27	162.750,00	2.994.549,95	594.687,60	1.887.615,21	1.084.107,58	105.926,00	817.290,35	10.944.039,54

Ефекти новчаних подршки у биљној производњи

Индикатори праћења ефеката потицаја у биљној производњи у 2016./2017. години изражени кроз број хектара обухваћених плаћањем и износом потицаја по културама.

Обрачун ефеката потицаја врши се на основу свих запримљених и одобрених захтјева за 2016, односно 2017. годину. Ова метода обрачуна индекса примијењена је из разлога што су корисници реално испунили прописане услове за сваку поједину производњу по референтним Програмима.

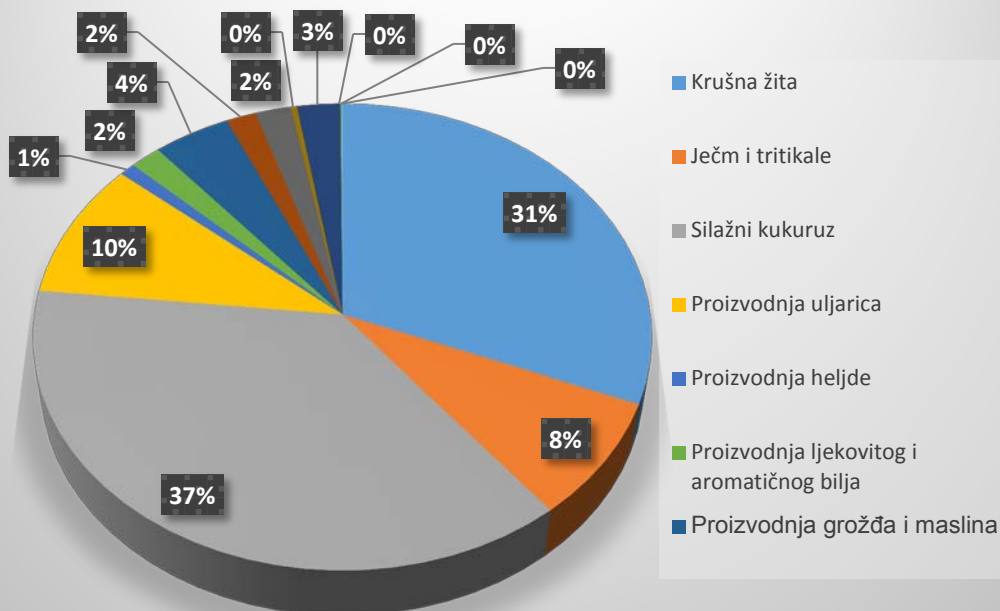
Табела 32. Индикатори праћења ефеката потицаја у биљној производњи изражени кроз број хектара обухваћених плаћањем по култури и износом потицаја по културама

		БИЉНА ПРОИЗВОДЊА	Укупни захтјеви у 2016. години- реализ. и нереализ. (КМ)	Потицана количина у 2016.год (по: ха ,л, грло, кг, ком)	Потицај КМ/ ха, л, грло, кг, ком	Укупни захтјеви у 2017. години- реализ. и нереализ. (КМ)	Потицана количина у 2017.год (по: ха ,л, грло, кг, ком)	Потицај по ЈМ (ха, лит, грло, кг)	Индикатор повећања ефеката потицаја
	A/1								
	A/1- 1	Производња крушних жита (пшеница и раж)	3.135.981,63	5.702	550,00	3.254.318,73	5.916,94	550	104%
	1.	Производња јечма и тритикала	516.835,74	1.477	350,00	546.439,05	1.561,25	350	106%
	2.	Производња силажног кукуруза	2.214.762,28	7.383	300,00	2.136.751,27	7.122,50	300	96%
	3.	Производња уљарица (уљана репица, сунцокрет и соја)	774.968,40	1.937	400,00	725.274,89	1.813,19	400	94%
	4.	Производња хелде	237.807,96	595	400,00	69.169,36	172,92	400	29%
		Производња љековитог и ароматичног биља	96.834,00	161	600,00	203.006,70	338,34	600	210%
		Производња грожђа и маслина	726.424,65	807	900,00	757.718,91	841,91	900,00	104%
		Производња воћа	257.297,49	286	900,00	292.413,69	324,90	900,00	114%

		Производња поврћа (рајчица, паприка, краставац, патлиџан, мрква, цвекла, лук, салата и млади кромпир)	720.627,90	360	2.000,00	784.665,60	392,33	2.000,00	109%
	5.	Производња дувана у листу							
	6.	Производња дувана у листу (Вирџинија и Берлеу Херцеговачки равњак класа I-IV)	137.025,00	91	1.500,00	94.303,50	62,87	1.500,00	69%
A/1-2		Производња сјемена							
	10.	Производња сјемена стрних житарица (пшеница, јечам, раж, зоб и хељда)	274.600,00	343	800,00	461.133,00	461,13	1.000,00	134%
	11.	Производња сјемена кукуруза, соје и сунцокрета	89.088,00	111	800,00	15.250,00	15,25	1.000,00	14%
	12.	Производња сјемена кромпира (основно сјеме) сертификцирано сјеме	39.100,00	23	1.700,00	34.340,00	20,20	1.700,00	88%

	13.	Производња сјемена кромпира (сјемене И сортне репродукције)	8.125,00	6	1.300,00	0,00			0%
A/1-3		Производња садног материјала							
	14.	Декларисане саднице крошњастог воћа	101.711,25	226.025	0,45	123.142,95	273.651,00	0,45	121%
	15.	Декларисане саднице јагодичастог воћа	657.289,85	1.877.971	0,35	440.132,10	1.467.107,00	0,30	78%
	16.	Декларисане саднице винове лозе	99.823,50	221.830	0,45	67.828,05	150.729,00	0,45	68%
A/1-4		УКУПНО A/1-1 до A1-3				10.005.887,80			

Графикон 38. Ефекти потицаја, процентуално учешће потицаја у производњама у биљној производњи

У 2017. години, укупно 14.601 ха налазило се под сљедећим културама: 7.123 ха силажни кукуруз, односно (37%); крушна жита 5.917 ха или (31%) и јечам и тритикале 1.561 ха (8%), са укупним процентом учешћа од 76% у укупним површинама потицаја у биљној производњи.

Укупне површине засијане наведеним културама у 2016. години биле су 14.561 ха, а у 2017. години 14.601 ха, што чини незнатно повећање ефеката потицаја за дате културе за период 2016./ 2017. година - мање од 1%.

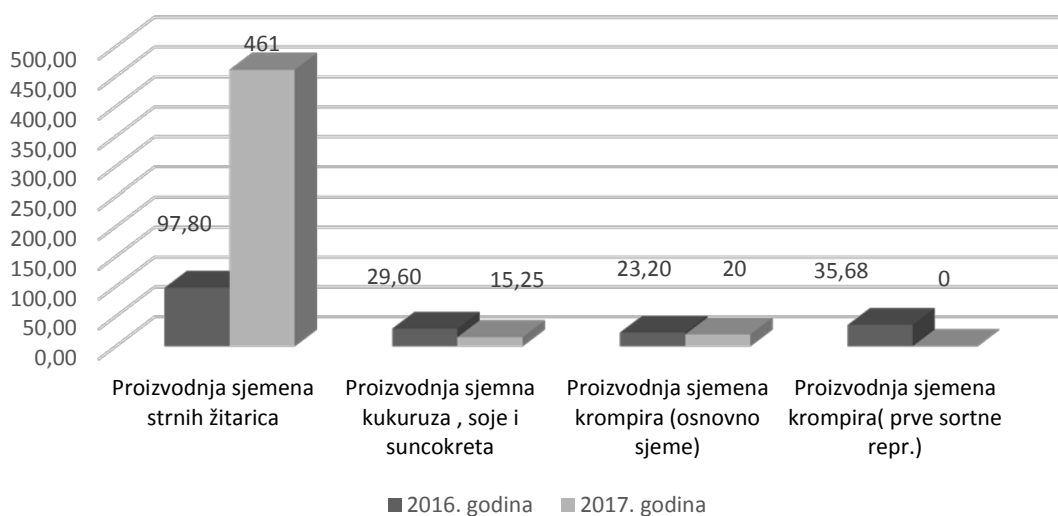
Све остале културе укупно учествују са 24% у укупним потицаним

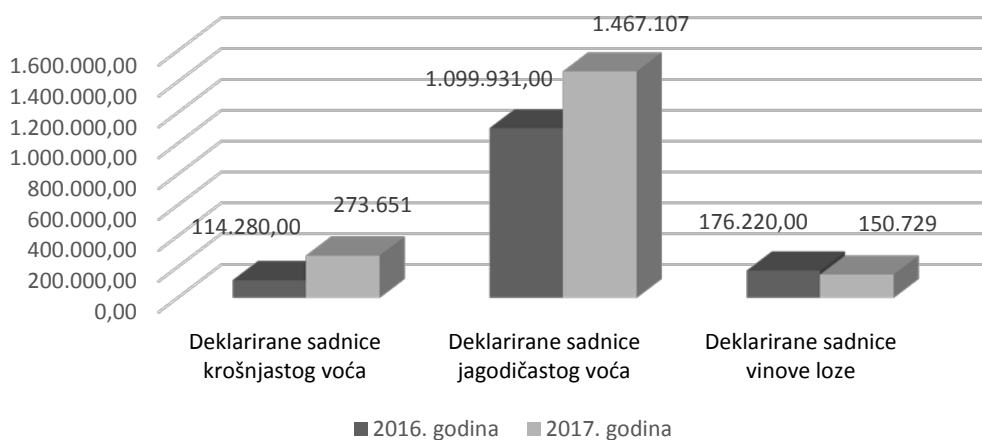
површинама у биљној производњи.

Упоредбом засијаних површина код већине култура уочене су благе промјене у 2017. години у односу на 2016. годину, док се код житарица и уљарица у 2017. години биљежи значајнији раст засијаних површина у односу на 2016. годину.

Графикон 40. Ефекти потицаја у производњи сјемена у 2016./2017. год. (ha)

Графикон 41. Ефекти производње садног материјала у 2016./2017. (ком)

Из претходна три графикана видљиво да су ефекти потицаја у готово све производње на истом нивоу, осим што је примјетно повећање ефеката потицаја за производње сјемена стрних житарица и садница јагодичастог воћа.

Новчане подршке у анималној производњи

Табела 33. Одобрени потицаји анималној производњи у 2017. години по врстама потицаја

A/2		АНИМАЛНА ПРОИЗВОДЊА	Планирано према Програму	Одобрено у КМ
A/2-1	Вр.	Говедарска производња		
	1.	Производња свјежег крављег млијека		26.726.763,40
	2.	Производња краве у систему откупа млијека		2.878.753,46
	3.	Производња говеђег меса - тов јунади од телади из домаћег узгоја		3.434.308,12
	3а.	Производња говеђег меса - тов јунади од телади из увоза		72.750,00
	4.	Узгој расплодне стоке - расплодних јуница		3.830.572,30
	5.	Узгој говеда у систему крава - теле		1.811.113,00
A/2-2		Овчарска и козарска производња		

	6.	Производња овчјег млијека		72.517,20
	7.	Производња козјег млијека		120.809,50
	8.	Узгој расплодне стоке (овце)		0,00
	9.	Узгој расплодне стоке (козе)		155.517,44
A/2-3		Свињогојска производња		
	10.	Производња свињског меса - тов свиња		1.656.840,00
	11.	Узгој расплодне стоке - крмача		52.785,50
A/2-4		Перадарска производња		
	12.	Узгој 18-тједних пиленки		51.301,95
	13.	Узгој матичног јата - пиленки тешке родитељске линије		74.011,20
	14.	Узгој матичног јата - пиленки лаке родитељске линије		0,00
A/2-5		Пчеларска производња		
	15.	Кошнице пчела, узгој пчелињих заједница		243.450,00
A/2-6		Рибарска производња		
	16.	Производња/узгој слатководне рибе		2.205.367,23
	17.	Производња/узгој морске рибе		202.020,47
A/2-7		Изворне заштићене пасмине животиња		
	18.	Узгој изворних заштићених пасмина животиња (босански брдски коњ, домаћа буша и домаћи магарац у чистој крви)		6.900,00
	18а.	Узгој изворних заштићених пасмина животиња (босански брдски коњ, домаћа буша и домаћи магарац-крижанци у типу дате пасмине)		36.300,00

	19.	Узгој изворних заштићених пасмина животиња (пас торњак)		920,00
		Укупно A/2-1, A/2-2, A/2-3, A/2-4, A/2-5, A/2-6, A/2-7	43.919.794,03	43.633.000,77
A/2-8				
	20.	Нереализовани захтјеви клијената из претходних година	16.500.000,00	16.194.537,93
		УКУПНО A/2	60.419.794,03	59.827.538,70

Програм за 2017. годину по моделу потицаја анималној производњи, планирано је 60.419.794,03 КМ, а реализирано у износу од 59.827.538,70 КМ. односно 99,02%.

Табела 34. Преглед потицаја за анималну производњу по кантонима у Федерацији БиХ за 2017. годину

Модел потицаја за анималну производњу												
A / 2	АНИМАЛНА ПРОИЗВОДЊА	БПК	К10	ХНК	СК	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО
A/2-1	Говедарска производња											
1.	Производња крављег млијека	22.443,96	3.669.084,96	948.584,00	1.183.261,84	516.694,72	3.004.174,88	6.566.690,20	7.206.339,72	3.136.991,08	472.498,04	26.726.763,40
2.	Музне краве у систему откупа млијека	0,00	538.781,00	50.600,00	117.398,08	43.253,24	377.893,72	583.342,60	837.975,97	279.435,61	50.073,24	2.878.753,46
3.	Производња говеђег меса - тов јунади од телади из домаћег узгоја	0,00	969.750,00	1.800,00	308.665,00	175.849,17	314.489,00	907.179,65	357.842,10	364.983,20	33.750,00	3.434.308,12
За.	Производња говеђег меса - тов јунади од телади из увоза	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.000,00	0,00	67.750,00	72.750,00
4.	Узгој крава првотелки (расплодних јуница)	3.600,00	877.701,50	110.394,56	152.100,00	64.350,00	712.793,16	1.093.553,76	421.737,72	295.518,00	98.823,60	3.830.572,30
5.	Узгој говеда у систему крава - теле	0,00	1.479.300,00	84.600,00	0,00	0,00	11.400,00	24.300,00	70.063,00	60.750,00	80.700,00	1.811.113,00
A/2-2	Овчарска и козарска производња	БПК	К10	ХНК	СК	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО

6.	Производња овчјег млијека	0,00	7.137,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	65.379,90	0,00	72.517,20
7.	Производња козјег млијека	0,00	49.816,30	40.045,80	16.766,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14.180,70	120.809,50
8.	Узгој расплодне стоке (овце)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Узгој расплодне стоке (козе)	0,00	38.185,00	24.010,00	4.305,00	0,00	28.467,44	11.655,00	5.530,00	39.060,00	4.305,00	155.517,44	
A/2-3	Свињогојска производња	БПК	K10	ХНК	СК	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО	
10.	Производња свињског меса - тов свиња	0,00	325.560,00	67.020,00	0,00	370.980,00	0,00	0,00	0,00	24.240,00	869.040,00	1.656.840,00	
11.	Узгој расплодних крмача	0,00	6.055,50	0,00	0,00	38.030,00	1.050,00	1.500,00	0,00	6.150,00	0,00	52.785,50	
A/2-4	Перадарска производња	БПК	K10	ХНК	СК	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО	
12.	Узгој 18-тједних пиленки	0,00	0,00	0,00	1.907,50	23.364,95	8.736,00	8.193,50	0,00	7.350,00	1.750,00	51.301,95	
13.	Узгој пиленки тешке родитељске линије	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	43.794,00	0,00	30.217,20	0,00	74.011,20	
14.	Узгој пиленки лаке родитељске линије	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
A/2-5	Пчеларска производња	БПК	K10	ХНК	СК	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО	
15.	Кошнице пчела, узгој пчелињих заједница	0,00	6.900,00	80.940,00	5.145,00	0,00	8.820,00	2.025,00	40.785,00	7.245,00	91.590,00	243.450,00	

A/2-6		Рибарска производња	БПК	К10	ХНК	СК	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО
	16.	Узгој слатководне рибе	0,00	0,00	460.668,83	60.097,27	0,00	82.190,51	0,00	788.860,00	0,00	813.550,62	2.205.367,23
	17.	Узгој морске рибе	0,00	0,00	202.020,47	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	202.020,47
A/2-7		Изворне заштићене пасмине животиња	БПК	К10	ХНК	СК	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО
	18.	Узгој изворних заштићених пасмина животиња (у чистој крви)	0,00	0,00	0,00	6.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	900,00	0,00	6.900,00
	18а	Узгој изворних заштићених пасмина животиња (у типу дате пасмине)	450,00	1.800,00	0,00	0,00	0,00	600,00	0,00	6.600,00	4.950,00	21.900,00	36.300,00
	19.	Узгој изворних заштићених пасмина животиња (пас торњак)	0,00	400,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	280,00	240,00	0,00	920,00
A/2-8		Нереализовани захтјеви	БПК	К10	ХНК	СК	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО
	20.	Нереализовани захтјеви клијената из претходних година	16.586,04	3.254.177,80	1.157.156,20	724.587,24	233.339,76	2.628.620,63	2.808.361,90	3.309.132,88	1.753.255,44	309.320,04	16.194.537,93
Свега A/2			43.080,00	11.224.649,36	3.227.839,86	2.580.233,63	1.465.861,84	7.179.235,34	12.050.595,61	13.050.146,39	6.076.665,43	2.929.231,24	59.827.538,70

1.1. Ефекти новчаних подршки у анималној производњи

Индикатори праћења ефеката потицаја у анималној производњи у 2016./2017. години изражени кроз број грла, кљунова, кошница пчела, литара млијека, обухваћених плаћањем по јединици мјере и износом потицаја по врсти анималне производње.

Обрачун ефеката потицаја врши се на основу свих заprimљених и одобрених захтјева за 2016. и 2017. годину, односно у годинама када су клијенти остварили производњу и своје право на подршку. Ова метода обрачуна индекса примијењена је из разлога што су корисници реално испунили прописане услове за подршку за сваку поједину производњу на основу референтних Програма и Правилника.

Ефекти потицаја у анималној производњи углавном имају стабилан благи раст по свим врстама производње. Једино је ефект потицаја у пчеларству остварио значајнији раст и то прије свега што су Правилником прописани лакши услови за остваривање потицаја ове врсте.

Пад ефеката потицаја остварују нажалост сљедеће производње: перадарство, свињогојство и производња свјежег козјег млијека.

Табела 35. Индикатори праћења ефеката потицаја у анималној производњи у 2016. и 2017. години

A/2		АНИМАЛНА ПРОИЗВОДЊА	Укупни захтјеви у 2016. години- реализ. и нереализ. (КМ)	Потицана количина у 2016.г (ха ,л, грло, кг, ком)	Потицај по ЈМ (ха, лит, грло, кг)	Укупни захтјеви у 2017. години- реализ. и нереализ. (КМ)	Потицана количина у 2017.години (ха ,л, грло, кг, ком)	Потицај по ЈМ (ха, лит, грло, кг)	Индикатор повећања ефеката потицаја
A/2-1	Br.	Говедарска производња							
	1.	Производња крављег млијека	34.526.513,00	123.308.975	0,28	35.196.658,73	125.702.352,61	0,28	102%
		Држање крава у систему откупа млијека	2.799.996,56	28.000	100,00	2.903.273,30	29.032,73	100	104%
	2.	Тов јунади из домаћег узгоја	3.398.297,16	7.552	450,00	3.583.108,12	7.962,46	450	105%
		Тов јунади из увоза	-	0	250,00	72.750,00	291,00	250	
	3.	Узгој крава првотелки (расплодних јуница)	3.788.451,16	8.419	450,00	3.866.572,30	8.592,38	450	102%
	4.	Узгој говеда у систему крава - теле	1.667.901,00	3.706	450,00	1.811.113,00	4.024,70	450	109%
A/2-2		Овчарска и козарска производња							
	5.	Производња свјежег овчјег	40.802,84	136.009	0,30	72.517,20	241.724,00	0,30	178%

		млијека							
		Производња свјежег козјег млијека	226.288,88	754.296	0,30	136.697,50	455.658,33	0,30	60%
	6.	Узгој расплодне стоке (овце)	4.380.534,46	125.158	35,00	4.734.803,79	135.280,11	35,00	108%
	1	Узгој расплодне стоке (козе)	156.525,00	4.472	35,00	157.092,44	4.488,36	35,00	100%
A/2-3		Свињогојска производња							
	8.	Тов свиња од прасади из домаћег узгоја	2.407.800,00	40.130	60,00	778.320,00	12.972,00	60,00	32%
		Тов свиња од прасади из увоза	0,00			878.520,00	14.642,00	60,00	
	9.	Узгој расплодних крмача	59.250,00	395	150,00	52.785,50	351,90	150,00	89%
A/2-4	10.	Перадарска производња							
		Узгој 18- седмичних пиленки	79.128,00	226.080	0,35	51.301,95	146.577,00	0,35	65%
	11.	Узгој пиленки тешке родитељске линије	135.147,60	112.623	1,20	125.394,00	104.495,00	1,20	93%

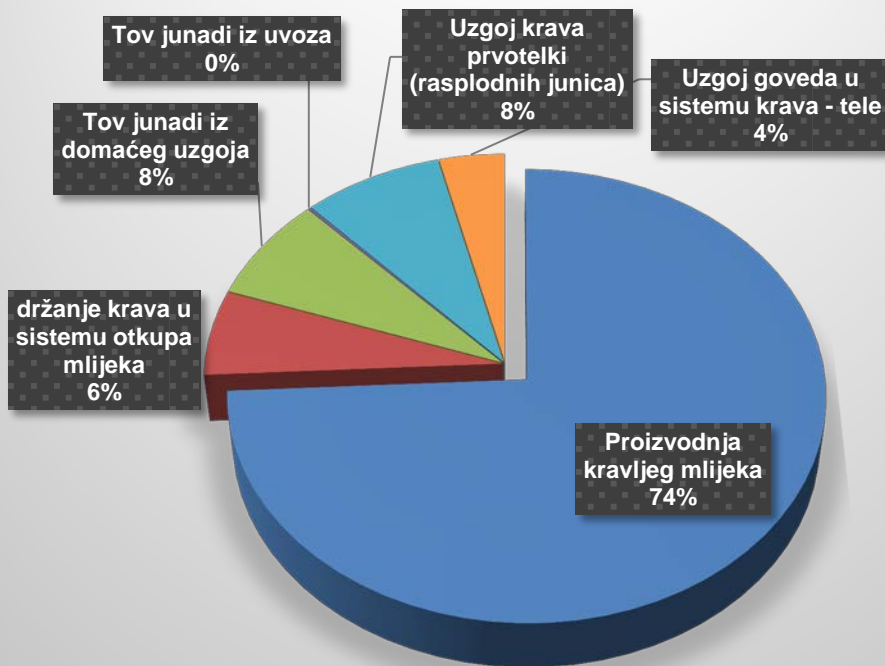
	12.	Узгој пиленки лаке родитељске линије	-	0	1,20	8.498,40	7.082,00	1,20	
A/2-5		Пчеларска производња							
	13.	Кошнице пчела, узгој пчелињих заједница	67.680,00	4.512	15,00	243.450,00	16.230,00	15,00	360%
A/2-6		Рибарска производња							
	14.	Узгој слатководне рибе	2.149.639,87	1.719.712	1,25	2.205.367,23	1.764.293,78	1,25	103%
	15.	Узгој морске рибе	219.437,68	175.550	1,25	202.020,47	161.616,38	1,25	92%
A/2-7		Узгој аутохтоних сорти							
		Узгој босанског брдског коња, домаће буше и домаћег магарца	0,00			52.200,00	174,00	300,00	
		Узгој пса торњака	0,00			920,00	23,00	40,00	
		УКУПНО године A/1-1 до A1-3				57.133.363,93			

Индикатори ефекта потицаја изражени кроз учешће појединих врста потицаја у анималној производњи у 2017. години

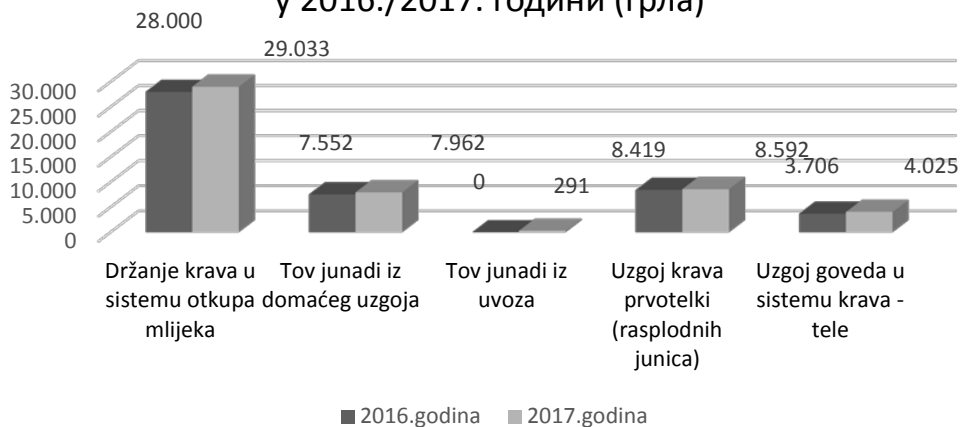
Од тога учешће појединих производњи у говедарству као у графикону доле:

Графикон 43. Учешће у потицајима појединих производњи у говедарству у 2017. години

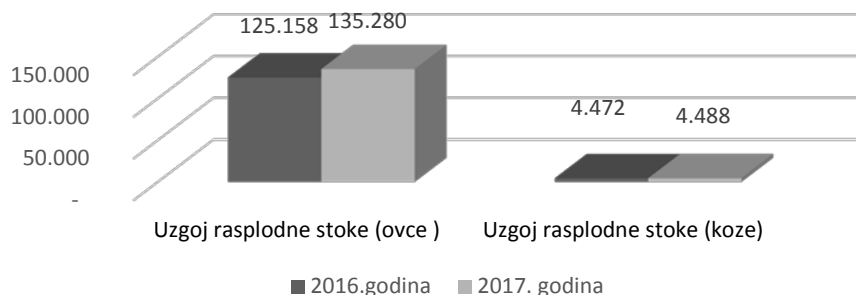
Из горе приложених графикана видно је да доминантно учешће у потицају има говедарство 83%, а у оквиру говедарске производње ту позицију заузимају потицаји у производњу млијека - 74 %.

Графикон 44. Ефекти потицаја у говедарској производњи у 2016./2017. години (грла)

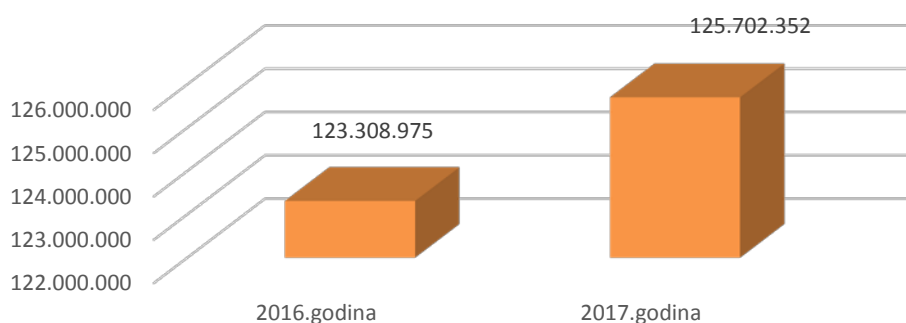

Ефекти потицаја у говедарству изражени кроз број грла имају благи раст за све производње

Графикон 45. Ефекти потицаја у овчарској производњи у 2016./2017. години (грла)

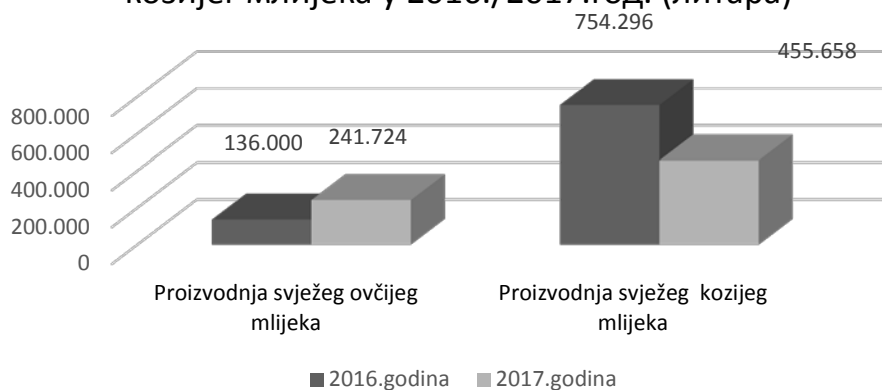

Графикон 46. Ефекти потицаја у производњи крављег млијека у 2016./2017. год. (литара)

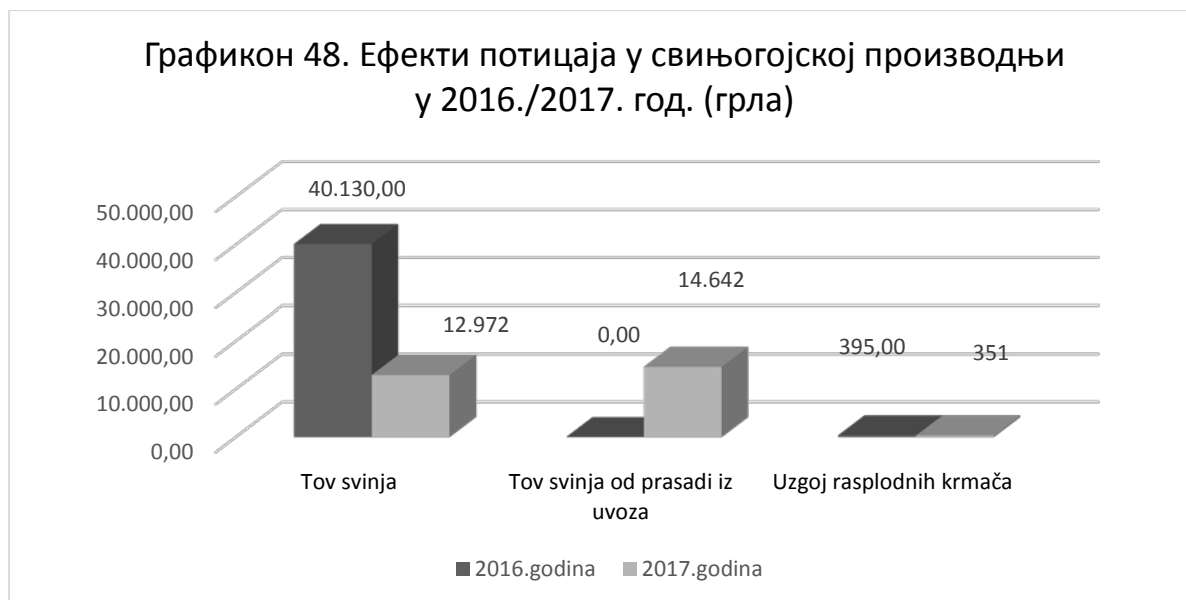

Ефекти потицаја у овчарству и козарству изражени кроз број грла имају благи раст као и производња крављег млијека изражена кроз број литара млијека у систему подршки.

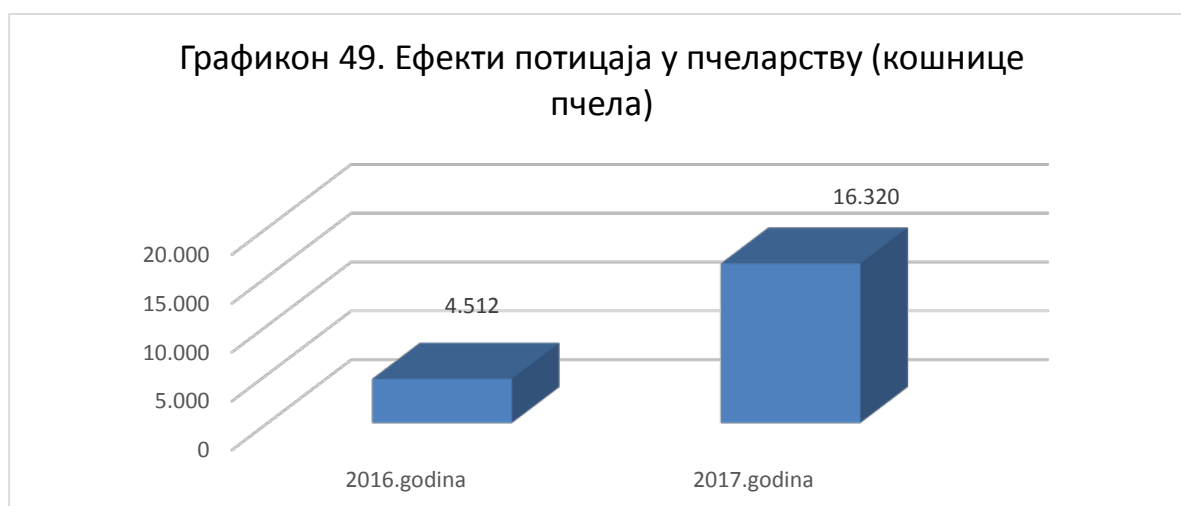
Графикон 47. Ефекти потицаја у производњи овчијег и козијег млијека у 2016./2017.год. (литара)

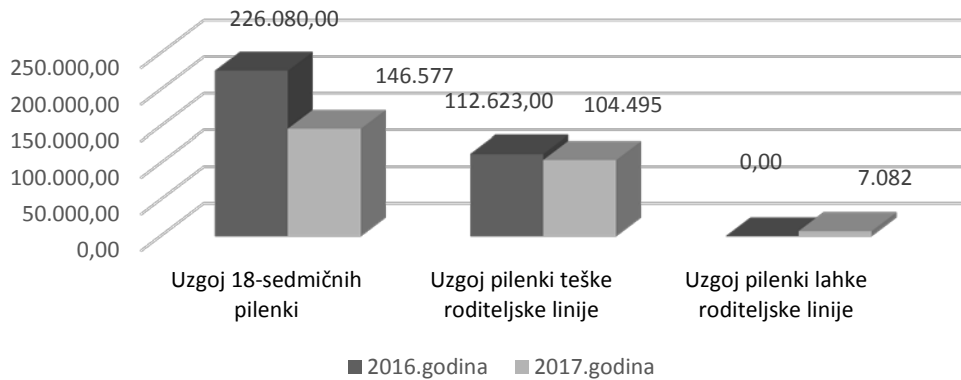
Ефекти потицаја у производњу свјежег овчијег млијека изражени у литрима биљеже значајнији раст - 178%, док на жалост ефекти потицаја у производњу свјежег козјег млијека изражени у литрима биљеже значајан пад од 40% у односу на претходну годину.

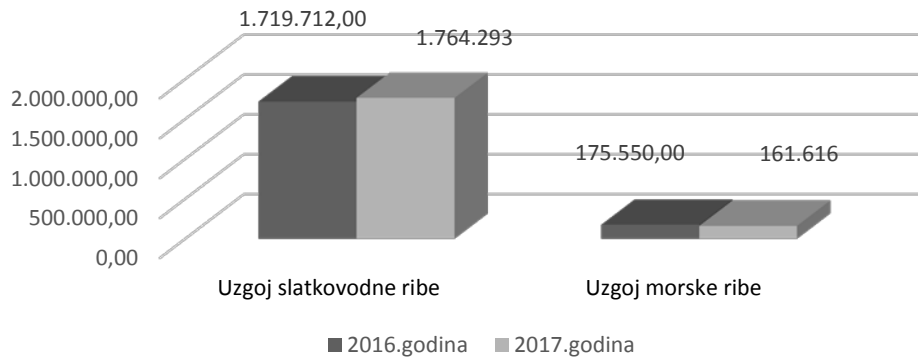
У 2017. години ефекти потицаја у свињогојству биљежи већи пад; укупан узгој прасади из домаћег узгоја и прасади из увоза је 27.614 грла у односу на 40.130 грла прасади у систему потицаја у 2016. години. Ефекти потицаја у овој производњи су претрпјели пад упркос чињеници да је у 2017. години уведена и мјера узгоја прасади из увоза.

Графикон 50. Ефекти потицаја у перадарству у 2016./2017. год. (кљун)

Графикон 51. Ефекти потицаја у рибарству у 2016./2017. год. (kg)

VI. ОСТАЛЕ ВРСТЕ НОВЧАНИХ ПОДРШКИ

Министарство је наставило са праксом суфинансирања учешћа на привредним манифестацијама из области пољопривреде и прехранбене индустрије, суфинансирање премије осигурања од могућих штета у пољопривредној производњи, суфинансирање научних и стручних скупова, суфинансирање судјеловања на привредним манифестацијама, подршка раду задружних савеза и удружења пољопривредника на нивоу Федерације БиХ, као и финансирање других законских обавеза од значаја за Федерацију БиХ.

С обзиром да је велики број пољопривредних произвођача у нашој земљи остварио значајну пољопривредну производњу, а као проблем за пласман производа на домаћем и иностраном тржишту му представљају недостатак сертификата којим доказује поштивање одређених стандарда, у Програм је уврштена и мјера суфинансирања трошкова стандардизације производа/производње.

Табела 36. Преглед потицаја по Моделу осталих врста подршке, судске пресуде и рјешења по жалбама у Федерацији БиХ

Е		Остале врсте потпора	Планирано према програму	Одобрено у КМ
	1.1	Суфинансирање премије осигурања од могућих штета у пољопривредној производњи	51.477,79	51.477,79
	2.1	Суфинансирање организирања стручних скупова, конгреса, симпозијума, семинара, сајмова из области пољопривредно-прехранбеног сектора	16.323,13	16.323,13
	3.1	Суфинансирање излагања на привредним манифестацијама од значаја за пољопривредни сектор	1.245,25	1.245,25
	4.1.	Суфинансирање трошкова реализације активности задруга	546,90	546,90
	4.2.	Суфинансирање трошкова реализације активности удружења		0,00
	4.3.	Суфинансирање трошкова реализације активности савеза		0,00
	5.1.	Суфинансирање увођења и сертификација стандарда у	12.109,50	12.109,50

		пољопривреди и прехранбеној индустрији		
		УКУПНО Е	81.702,57	81.702,57
Судске пресуде и рјешења по жалбама				
F		Врста подршке	Планирано према Програму	Одобрено у КМ
	1.	Новчане подршке - остварено право у поновљеним поступцима provedеним по правомоћним судским пресудама и правоснажним рјешењима донесеним у другостепеном поступку по жалбама	892.503,40	891.736,93
		УКУПНО F	892.503,40	891.736,93
УКУПНО (A+C+E+F)			72.400.000,00	71.745.017,74

Табела 37. Преглед потицаја по Моделу осталих врста подршке по кантонима у Федерацији БиХ

Е		Остале врсте потпора	БПК	К10	ХНК	СК	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО
	1.1	Суфинансирање премије осигурања од могућих штета у пољопривредној производњи	0,00	0,00	0,00	20.000,00	26.814,80	0,00	4.662,99	0,00	0,00	0,00	51.477,79
	2.1	Суфинансирање организирања стручних скупова, конгреса и.сл из области пољопривредно- прехранбеног сектора	3.839,95	0,00	3.032,63	3.342,40	0,00	0,00	6.108,15	0,00	0,00	0,00	16.323,13
	3.1	Суфинансирање излагања на привредним манifestацијама	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.245,25	0,00	0,00	0,00	1.245,25
	4.1.	Суфинансирање трошкова реализације активности задруга	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	546,90	0,00	0,00	0,00	546,90
	4.2.	Суфинансирање трошкова реализације активности удружења	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	4.3.	Суфинансирање трошкова реализације активности савеза	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	5.1.	Суфинансирање увођења и сертификација стандарда у пољопривреди и прехранбеној	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12.109,50	0,00	0,00	0,00	12.109,50

		индустрији											
		Свега Е	3.839,95	0,00	3.032,63	23.342,40	26.814,80	0,00	24.672,79	0,00	0,00	0,00	81.702,57

Судске пресуде и рјешења по жалбама													
F			БПК	К10	ХНК	СК	ПК	СБК	ТК	УСК	ЗДК	ЗХК	УКУПНО
	1.	Новчане потпоре - право у поновљеним поступцима по правојним судским пресудама и рјешењима донесеним у другостепеном поступку по жалбама	0,00	94.676,60	121.218,82	0,00	0,00	29.642,55	95.232,84	27.779,79	296.017,93	227.168,40	891.736,93
		Свега F	0,00	94.676,60	121.218,82	0,00	0,00	29.642,55	95.232,84	27.779,79	296.017,93	227.168,40	891.736,93

VII. ПРЕГЛЕД УКУПНО ОДОБРЕНИХ НОВЧАНИХ ПОДРШКИ ИЗ ПРОГРАМА У 2017. ГОДИНИ

Програмом за 2017. годину планирана су новчана средства за потицаје пољопривреди у износу од 65.700.000 КМ („Службене новине Федерације БиХ“, број 24/17), а измјеном и допуном програма, у циљу измирења обавеза из ранијег периода повећан је планирани износ на 72.400.000 КМ („Службене новине Федерације БиХ“, број 97/17). Новчане подршке су реализоване у износу од 71.745.018, односно 99,1% од планираних средстава.

Таблица бр.6: Структура одобрених новчаних подршки у 2017.г.

Одобрене подршке за 2017. г.	Износ	Учешће %
Биљна производња	10.944.039,54	15,25%
Анимална производња	59.827.538,70	83,39%
Остале новчане подршке	81.702,57	0,11%
Поновљени поступци по жалбама и судским пресудама	891.736,93	1,24%
УКУПНО	71.745.017,74	100,00%

VIII. КОНТРОЛЕ НОВЧАНИХ ПОДРШКИ У 2017. ГОДИНИ

Министарство је подузимало мјере, које су у његовој надлежности, како би се осигурао надзор и контрола намјенског утрошка средстава за потпоре. Министарство је уско сурађивало са Федералном управом за инспекцијске послове, те је достављало инспекцији спискове за контроле.

У 2017. години интензивирао је број контрола од стране надлежних кантоналних управа за инспекцијске послове, Федералне управе за инспекцијске послове као и Федералног министарства пољопривреде, водопривреде и шумарства.

У 2017. години вршена је контрола по захтјевима ФМПВШ према ФУЗИП; ФУЗИП је извршила контролу код 694 клијената, од чега је стање уредно код 477 клијената, за 214 клијената су констатирани неправилности, а код три клијента је констатирано да требају извршити поврат средстава.

По захтјевима ФМПВШ-а извршена је контрола по пријавама анималне производње по различитим узгојима укупно 875 контрола од стране кантоналне инспекције, од чега је 21 клијент одустао од тога или грла нису затечена на лицу мјеста.

Тимови за контролу ФМПВШ извршили су контролу 16 захтјева за новчане потпоре, те су констатирани три захтјева са неправилностима.

Нереализовани захтјеви у износу од 2.698.060,41 КМ над којима се врши инспекцијски надзор од стране ФУЗИП-а и додатне административне контроле Федералног министарства пољопривреде, водопривреде и шумарства, а који испуне законске и подзаконске прописе реализираће се кроз Програм новчаних подршки за 2018. годину.

Нереализовани захтјеви из претходних периода који испуњавају законске и подзаконске прописе предвиђени су Одлуком о усвајању Програма утрошка средстава са критеријима расподеле „Субвенција приватним предузећима и предузетницима – измирење обавеза из ранијег периода“ утврђених Буџетом Федерације Босне и Херцеговине за 2018. годину („Службене новине ФБиХ“, број 21/18) у укупном износу од 11.500.000,00 КМ.

IX. РЕГИСТАР ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНСТАВА И РЕГИСТАР КЛИЈЕНАТА

У Регистру пољопривредних газдинстава (РПГ) и Регистру клијената (РК) Федерације Босне и Херцеговине до 07.12.2017. године укупно је било регистровано 74.073 пољопривредних газдинстава.

Од укупног броја регистрованих пољопривредних газдинстава (74.073) регистровано је 70.758 породичних пољопривредних газдинстава и 3.315 правних субјеката и обрта.

Укупно је евидентирано 135.274 чланова у породичним пољопривредним газдинствима и 20.853 запослених у правним субјектима и обртима.

У периоду од 01.01.2017. г. до 31.12.2017. г. у Регистру пољопривредних газдинстава и клијената Федерације БиХ регистровано је 354 ново газдинство са статусом обртника и 66 нових газдинстава са статусом привредног друштва.

Ограничење потицаја за физичка лица до 6000 КМ у току године потакнуло је пререгистрацију породичних газдинстава у обрте и друге правне субјекте.

Кроз нова привредна друштва и обртнике у наведеном периоду забиљежено је повећање броја запослених у сектору пољопривреде (кроз обрте и привредна друштва) за 1980 новоупослених.

Укупна површина обрадивог пољопривредног земљишта евидентирана у Регистру пољопривредних газдинстава и клијената у Федерацији из РПГ и РК износи 109.267,43 ха.

Регистрација пољопривредних газдинстава и клијената, те ажурирање података за пољопривредна газдинства проводи се у 79 општина у Федерацији Босне и Херцеговине.

Табела 45. Преглед уписаних клијената у РПГ и РК по кантонима у 2017. години

Сједиште газдинства	Збирни подаци о регистрима					
Кантони	Укупно ПГ	Укупна површина ПГ [ha]	ОПГ/ППГ	ПГ правни субјекти	Број чланова на ППГ/ОПГ	Број запослених на ПГ правни субјекти
Босанско-подрињски кантон	1418	1734	1267	151	2484	189
Херцеговачко-неретвански кантон	4522	9193	4344	178	9419	2276
Кантон 10	3255	14556	3036	219	6251	519
Кантон Сарајево	4240	4469	3865	375	7060	2774
Посавски кантон	2349	9393	2233	116	3703	361
Средњобосански кантон	12188	10160	11867	321	23019	4146
Тузлански кантон	16442	20356	15807	635	27240	6191
Унско-сански кантон	11779	23495	11177	602	24884	1085
Западно-херцеговачки кантон	2858	3156	2735	123	5753	1008
Зеничко-добојски кантон	15022	12750	14427	595	25461	2304
ФБиХ	74073	109267	70758	3315	135274	20853

X. ПРЕПОРУКЕ

1. Издвојити већа буџетска средства за пољопривреду и прехранбену индустрију у складу са чланом 3. став (2) Закона о новчаним подршкама у пољопривреди и руралном развоју („Службене новине Федерације БиХ“, број 42/10) у износу од 3-6% укупних прихода и примања Буџета Федерације БиХ, као и у складу са Средњорочном стратегијом развоја пољопривредног сектора у Федерацији Босне и Херцеговине за период 2015.-2019.год. (Одлука Парламента Федерације Босне и Херцеговине број: 01,02-24-1-780/15 од 08.06. 2015. године).
2. У оквиру ребаланса Буџета Федерације Босне и Херцеговине у 2018. години или на други начин осигурати додатна средства за исплату свих нереализованих захтјева Федералног министарства пољопривреде, водопривреде и шумарства према клијентима из претходног периода.
3. Осигурати све потребне предуслове за провођење узгојно-селекционог рада у Федерацији Босне и Херцеговине кроз хитну успоставу Информационог система за праћење узгоја свих врста узгојно вриједних животиња у Федерацији БиХ (набавка софтвера, потребне опреме и јачање административних капацитета у овој области, како на нивоу Федерације БиХ тако и на нивоу кантона).
4. Потребно је да Влада Федерације БиХ омогући упошљавање нових службеника у Федералном министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства или омогући интерним премјештањем у оквиру органа државне службе већу и бољу кадровску попуњеност у циљу испуњавања обавеза из Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП-а) и других редовних обавеза Министарства (израда прописа, обрада захтјева новчаних подршки, јачање интерне ревизије и контроле новчаних подршки на терену, боље информатичко увезивање и праћење послова из надлежности Министарства и сл.).
5. Осигурати средства у Буџету Федерације БиХ за интервенције на тржишту у случају природних и других несрећа (поплаве, суше, град и сл.).
6. Наставити са активностима које се односе на коришћење пољопривредног земљишта, а на основу закључка везано за промет, коришћење, располагање и заштиту државног пољопривредног земљишта као једног од највећег природног богатства и добра од општег интереса за Федерацију БиХ.
7. Стављање у функцију некориштеног пољопривредног земљишта у циљу повећања пољопривредне производње и повећања запослености, те успоставе и вођење информационог система о пољопривредном земљишту у циљу његове заштите.
8. Задужити кантонална министарства надлежна за послове пољопривреде да у оквиру своје надлежности иницирају доношење карти употребне вриједности и

програма газдовања државним пољопривредним земљиштем за све оне општине које то још увијек нису учиниле.

9. У циљу подизања конкурентности пољопривредних произвођача у Федерацији БиХ потребно је да Влада Федерације БиХ осигура једноставнији приступ кредитима за пољопривреднике и предузетнике, поготово оне из руралног подручја, с посебним освртом на Развојну банку Федерације БиХ.
10. Убрзати доношење законских и подзаконских прописа, те измјена и допуна постојеће законске регулативе од стране Владе и Парламента Федерације БиХ, што би допринијело бржој реализацији пољопривредне политике и стварању повољнијег амбијента за развој пољопривредне производње у Федерацији БиХ.
11. Иницирати активнију улогу Министарства вањске трговине и економских односа Босне и Херцеговине на реализацији активности из њихове надлежности, и то: израда и усвајање Закона о храни, Закона о ветеринарству, Закона о измјенама закона о пољопривреди, прехрани и руралном развоју, Закона о вину, Закона о органској пољопривредној производњи, унапређење пољопривредне статистике и информационог система (успоставу дијелова будућег IACS система у БиХ успоставом Система рачуноводства на фармама (FADN), Информацијског система о земљишним парцелама (LPIS) и Пољопривредног тржишног информативног система (PTIS) са централном репродукцијом података на државном нивоу), усклађивање система земљишних регистара и унапређење процеса управљања земљиштем, покренути потребне активности око провођења пољопривредног пописа у БиХ ради добивања прецизног увида у стање пољопривреде у БиХ; успостављање оперативне структуре за коришћење предприступних фондова ЕУ и др.

Сарајево, мај 2018. године